

Kitabu cha Wasemi **Wasemi** **Ulongozi**

Kitabu cha Wasemi chosimulila gaja galawilile mkipindi Waizilaeli viwaisolile na kuitawala isi ya Kanaani. Kipindi acho kikala cha kubwelela bwelela gehile na kukomboligwa. Waizilaeli wahandusa kuvisang'hanila vinyago, Imulungu koinula isi iyagwe ili wadununzwe. Abaho iwanhu olila na kumbwelela Imulungu na Imulungu kowenula vilongozi okemigwa, “Wasemi,” ili wawalongoze na kuwakombola kulawa mmakono ga awo owadununza.

Haduhu munhu yotanga goya nani yandike kitabu kino cha Wasemi. Wengi ogoga mbuli za umwaka watogola kamba mwandikaji kakala mtula ndagu Samweli, lakini totanga goya kamba kitabu kino chandikigwa mkipindi Waizilaeli viwakalile na mndewa wao, kwavija ikitabu cholonga miyanza mingi kamba kipindi acho Waizilaeli wakala wabule mndewa. Lola sula ya 17:6 na 18:1 na 19:1 na 21:25. Kamba Waizilaeli wasegela mwiisi ya Misili muumwaka wa 1,400 Kilisito yang'hali Kuvumbuka, lola ulongozi wa kitabu cha Kulawa, avo yokoneka gaja geli mkitabu cha Wasemi galawila behi na mwaka wa 1300 mbaka 1050 Kilisito yang'hali Kuvumbuka, kipindi acho Sauli kawa mndewa.

Mbuli zili mkitabu

Sula ya 1 mbaka ya 3:6 zosimulila ng'hondo ya kimambukizo na Wakanaani Yoshua

viyadanganike. Vivija zolonga mbuli ya wasemi kipindi Imulungu viyawenule vilongozi wawakombole Waizilaeli.

Sula ya 3:7 mbaka ya 16:31 zosimulila wasemi wengi wenuligwe na Imulungu kuwataza Waizilaeli.

Sula ya 17 mbaka ya 21 zolonga mbuli ya kulema kwa Waizilaeli.

Kugendelela kuisola isi ya Kanaani

¹ Yoshua viyafile iwanhu wa Izilaeli wamuuza Mndewa Imulungu, “Kabila gani dolongola kuchola kuitowa na Wakanaani?”

² Mndewa Imulungu kalonga, “Kabila da Yuda dosonga kuchola, kwavija niigela isi ayo mmakono gao.”

³ Wanhu wa kabila da Yuda wawalongela ndugu zao, iwanhu wa kabila da Simeoni, “Tucholeni wose mwiisi ayo itugweleligwe siye, tukaitowe na Wakanaani. Na siye vivija tochola na mweye mwiisi yonda mugweleligwe.” Avo iwanhu wa kabila da Simeoni watogola kuchola na hewo.

⁴ Avo, iwanhu wa kabila da Yuda wachola kuwavamila, na Mndewa Imulungu kawagela mmakono gao Wakanaani na Wapelizi, wawakoma wanhu elufu kumi ako Bezeki.

⁵ Ako Bezeki wamvika mndewa Adoni Bezeki, waitowa na heyo, na wawahuma Wakanaani na Wapelizi.

⁶ Adoni Bezeki kakimbila, lakini wamkweleleza, wamgoga na wamkanha imidole ng'hulu ya mmagulu na mmakono.

⁷ Adoni Bezeki kalonga, “Wandewa malongo saba wakanhigwe imidole ng’hulu ya mmagulu na mmakono na wadondola vija visigale hasi ya meza yangu. Avo sambi Imulungu kaniliha kamba vinhendile niye.” Avo wamgala Yelusalemu, na heyo kafila kuko.

⁸ Wanhu wa kabila da Yuda wadivamila buga da Yelusalemu na wadisola. Wawakoma iwenekae wose kwa mapanga na wadilukuza dibuga kwa moto.

⁹ Kumwande, iwanhu wa kabila da Yuda wachola kuitowa na Wakanaani iwakalile mwiisi ya kuvigongo ako Negebu na kudibawe.

¹⁰ Vivija wawavamila Wakanaani wakalile kudibuga da Hebuloni, ako umwaka buga dijo dikemigwe Kiliati Aliba, wawakoma wanhu wa ulelo wa Sheshai na ulelo wa Ahimani na ulelo wa Talimai.

¹¹ Abaho kulawa kuko wakwela wawacholela iwenekae wa buga da Debili, ditwaga da Debili ako umwaka dijuwigwa kamba Kiliati Sefeli.

¹² Kalebu kalonga, “Mbigalo yoyose yonda yadivamile na kudisola buga da Kiliati Sefeli nomgwaa mndeke wangu Akisa yawe mwehe wake.”

¹³ Avo, Osinieli mwanage Kenazi mdodo wake Kalebu, kadisola buga dijo, avo Kalebu kamgwaa Osinieli mndeke wake Akisa yawe mwehe wake.

¹⁴ Akisa viyacholile kwa imkasano wake, kamsusumiza imkasano wake mpule tatangu mgunda. Ako kumwande Akisa kachola kwa tatake kahumuluka mkihongwe wake, Kalebu kamuuzwa, “Kolonda choni?”

¹⁵ Akisa kamwidika, “Nolonda unitende nimwede! Kwavija kunigwelela isi ya Negebu

avo vivija unigwelele zinzasa za gamazi.” Avo Kalebu kamgwaa inzasa ili kulugongo na inzasa ili kubonde.

¹⁶ Ulelo wa Keni yakalile tata mkwe wake Musa, wailongoza na iwanhu wa kabila da Yuda kulawa Yeliko dibuga da mitende mbaka kuluwala lwa Yuda lukalile ako Negebu behi na Aladi, wachola na wakala kuko.

¹⁷ Wanhu wa kabila da Yuda wachola na ndugu zao, iwanhu wa kabila da Simeoni, wawakoma Wakanaani wakalile Sefati, na wadinanga dibuga. Avo twaga da buga dijo dikemigwa Holima*.

¹⁸ Vivija iwanhu wa kabila da Yuda wadisola buga da Gaza na vijiji vake na buga da Ashikeloni na vijiji vake na buga da Ekiloni na vijiji vake.

¹⁹ Mndewa Imulungu kakala hamoja na iwanhu wa kabila da Yuda, na waisola isi ya kuvigongo, lakini hawadahile kuwahuma iwenekae wakalile kudibawe kwavija awo wakala na mituka ya mizuma.

²⁰ Buga da Hebuloni kagweleligwa Kalebu kamba Musa viyalongile. Kalebu kawawinga iwana wadatu wa ulelo wa Anaki.

²¹ Lakini iwanhu wa kabila da Benjamini hawawawingile bule Wayebusi wakalile kudibuga da Yelusalemu, avo mbaka lelo Wayebusi okala hamoja na iwanhu wa kabila da Benjamini ako Yelusalemu.

²² Vivija iwanhu wa ulelo wa Yusufu, kabila da Efulaimu na kabila da Manase wakwela wachola kudibuga da Beseli, na Mndewa Imulungu kakala hamoja na hewo.

* **1:17** Kwa Kiebulania twaga dino *Holima* dofambula ubanangwa.

²³ Awo iwanhu wa ulelo wa Yusufu wachola kudisungulila dibuga da Beseli. Ako umwaka twaga da buga dijo dikemigwa Luzu.

²⁴ Wanhu awo wacholile kudisungulila dibuga wamona munhu imoja kolawa kudibuga, hewo wamulongela, “Chonde, tulagusile inzila ya kwingila kudibuga, na siye tokutendela ganogile.”

²⁵ Kawalagusila inzila ya kwingila kudibuga. Avo, wengila na wamkoma kila munhu yakalile mumo. Lakini munhu ayo wamuleka mgima heyo na wanhu wa mng'anda yake.

²⁶ Munhu ayo kachola mwiisi ya Wahiti, kuko kazenga buga kadikema Luzu, na buga dijo dokemigwa vivo mbaka lelo.

Iwanhu hawawingigwe na Waizilaeli

²⁷ Wanhu wa kabila da Manase hawawawingile wenekae wakalile kudibuga da Beti Sheani na vijiji vake na buga da Taanaki na vijiji vake na buga da Doli na vijiji vake na buga da Ibileamu na vijiji vake na buga da Megido na vijiji vake kwavija Wakanaani wagendelela kukala kuko.

²⁸ Waizilaeli viwakalile na nguvu hawawawingile bule Wakanaani ila wawanahiza sang'hano ndala.

²⁹ Wanhu wa kabila da Efulaimu hawawawingile bule Wakanaani wakalile ako Gezeli, avo Wakanaani wakala ako Gezeli hamoja na wanhu awo.

³⁰ Wanhu wa kabila da Zabuloni hawawawingile bule wenekae wa buga da Kituloni, hebu wenekae wa buga da Nahalali, avo Wakanaani wakala hagati yao, ila wananahizwa sang'hano ndala.

³¹ Wanhu wa kabila da Asheli hawawawingile wenekae wa mabuga ga Ako na Sidoni na Alabu na Akizibu na Heliba na Afeka na Lehobu.

³² Wanhu wa kabila da Asheli wakala hamoja na Wakanaani iwenekae wa isi ayo kwavija hawawawingile.

³³ Wanhu wa kabila da Nafutali hawawawingile wenekae wa buga da Beti Shemeshi hebu wenekae wa buga da Beti Anati, lakini wakala hamoja na Wakanaani iwenekae wa isi ayo. Iwenekae wa Beti Shemeshi na Beti Anati watenda sang'hano za kunanahizwa.

³⁴ Waamoli wawawinga wanhu wa kabila da Dani wachole kuvigongo. Hawawatogolele wahu-muluke kudibawe.

³⁵ Waamoli wagendelela kukala ako kulugongo lwa Helesi mwiisi ya Aiyaloni na Shaalibimu. Lakini iwanhu wa ulelo wa Yusufu viwengezeke wawanahiza sang'hano ndala.

³⁶ Imbaka ya Waamoli ikala kulawa umwambu wa kasikazini wa Sela kubitila umtelemuko wa Akilabimu.

2

Msenga wa Mndewa ako Bokimu

¹ Msenga wa kuulanga wa Mndewa Imulungu kasegela Giligali, kachola Bokimu, kawalongela Waizilaeli, “Niwalava mweye mwiisi ya Misili na niwagala mwiisi iniiduwile nowagwaa wahenga zenu. Nilonga, ‘Sidibena bule lagano jangu na mweye,

² na sikumutende lagano na wenekae wa isi ino, mubomole kila upango wao wa kulavila nhosa.' Lakini hamnitegeleze, ila mutenda viyagwe!

³ Avo, nowalongela, siwawinga wenekae wa isi ino, lakini hewo na imilungu yao okuwa mtego wa kuwanamata."

⁴ Bahaja imsenga ayo wa Mndewa Imulungu viyawalonge wanhu wose wa Izilaeli mbuli azo, iwanhu waguta na kulila.

⁵ Avo wahakema hanhu aho Bokimu*. Wa-mulavila nhosa Mndewa Imulungu hanhu aho.

Ifa ya Yoshua

⁶ Yoshua viyawalagile Waizilaeli, kila munhu kachola aho kuwili uhazi wake, ili yakaisole isi yake.

⁷ Avo iwanhu wa Izilaeli wamsang'hanila Mndewa Imulungu siku zose za ugima wa Yoshua, na siku zose za ugima wa iwavele wagendelele kukala wagima viyafile Yoshua, awo wagonile gose gayatendile Mndewa Imulungu kwa iwanhu wa Izilaeli.

⁸ Yoshua mwanage Nuni, imsang'hanaji wa Mndewa Imulungu, kafa kuno kana miyaka gana dimoja na longo.

⁹ Wamzika Yoshua mwiisi ya uhazi wake ako Timinati Helesi, isi ili kuvigongo va Efulaimu, mwambu wa kasikazini wa lugongo lwa Gaashi.

¹⁰ Abaho wanhu wose wa ulelo wa Yoshua wafa, avo walawila wanhu wa ulelo uyagwe awo hawamjuwile Mndewa Imulungu hebu kuuwa gaja gayawatendele iwanhu wa Izilaeli.

* **2:5** Kwa Kiebulania *Bokimu* fambulu jake kulila.

Waizilaeli oleka kumtambikila Mndewa Imulungu

¹¹ Avo iwanhu wa Izilaeli watenda gehile mgameso ga Mndewa Imulungu na wavitambikila vinyago va Baali.

¹² Wamuleka Mndewa Imulungu, Imulungu wa iwahenga zao, ayo yawalavile mwiisi ya Misili, wasonga kuitambikila milungu iyagwe, imilungu ya iwanhu wa isi ziwazunguluke na waitambikila. Avo wamgevuzi Mndewa Imulungu.

¹³ Wamuleka Mndewa Imulungu na wamsang'hanila Baali na mhanda za Ashitoleti.

¹⁴ Avo Mndewa Imulungu kawagevuzikila Waizilaeli, na kawaleka wabavi wawebile vinhu vao. Kawagela mmakono ga iwanhu owehila, awo iwanhu wa isi ziwazunguluke, na hawadahile kuwatowa.

¹⁵ Kila kuwacholile kuitowa Mndewa Imulungu kawagela mmakono ga iwanhu owehila, kamba viyakalile yawazumile na kuiduwila. Avo wakala mmagazo makulu.

¹⁶ Abaho Mndewa Imulungu kawagwaa wasemi wawakombole kulawa mmakono ga iwanhu awo wawabokile vinhu vao.

¹⁷ Lakini hawawategeleze bule iwasemi wao, kwavija waikweleleza imilungu iyagwe na waitambikila. Hawakawile kuileka inzila iwaikweleleze iwahenga zao, awo wagagogile malagizo ga Mndewa Imulungu, na hawatendile kamba hewo.

¹⁸ Mndewa Imulungu yahawagalilaga wanhu imsemi, heyo mwenyego kakala hamoja na msemi ayo, kawahonya na wanhu owehila siku zose za ugima wa ayo imsemi. Mndewa Imulungu

kawonelaga bazi kwavija wamulilila mbuli ya magazo gao na kudununzwa.

¹⁹ Lakini msemi ayo yahafa, obwelela mbuli zao za umwaka, otenda gehile kubanza iwahenga zao, oikweleleza imilungu iyagwe na oisang'hanila na kuitambikila, na hawaleka mbuli zao zihile hebu udala wa mizoyo yao.

²⁰ Avo Mndewa Imulungu kawagevuzikila iwanhu wa Izilaeli na kalonga, “Kwavija wanhu wano wabena lagano jangu diniwalagize iwahenga zao, na walema kunitegeleza,

²¹ siwawinga ng'o iwanhu wa isi zisigale, isi ziyazilekile Yoshua kipindi viyafile,

²² ili kubitila isi azo niwageze iwanhu wa Izilaeli, kamba odaha kuikweleleza nzila ya Mndewa Imulungu kamba viwatendile iwahenga zao hebu hawadaha bule.”

²³ Avo, Mndewa Imulungu kazileka isi azo, hazisegese himahima, na hazigelile mmakono ga Yoshua.

3

Isi zisigale ako Kanaani

¹ Mndewa Imulungu kazileka isi zino ili kuwageza iwanhu wa Izilaeli awo hawajuwile ing'hondo ikalile mwiisi ya Kanaani.

² Katenda vivo ili ulelo wa iwanhu wa Izilaeli wajuwe kuitowa kuna ing'hondo, yawafunze awo wakalile hawajuwile kuitowa kuna ing'hondo.

³ Isi azo izo zino, iwakulu watano wa Wafilisiti na Wakanaani wose na Wasidoni na Wahivi

wakalile kulugongo lwa Lebanoni kulawa kulugongo lwa Baali Helimoni mbaka ako Lebo Hamati.

⁴ Mbuli ikala kwa kuwageza iwanhu wa Izilaeli, ili yajuwe kamba iwanhu wa Izilaeli ogagoga malagizo ga Mndewa Imulungu, gayawalagize iwahenga zao kubitila Musa.

⁵ Avo iwanhu wa Izilaeli wakala hagati ya Wakanaani na Wahiti na Waamoli na Wapelizi na Wahivi na Wayebusi.

⁶ Wabwanga zao wasola iwandele wa iwanhu wa isi azo na iwandele zao wasoligwa na iwabwanga wa isi azo na waitambikila imilungu yao.

Osinieli

⁷ Waizilaeli watenda gehile mgameso ga Mndewa Imulungu, wamsemwa Mndewa Imulungu, Imulungu wao na wavitambikila vinyago va Baali na mhanda za Ashela.

⁸ Avo, Mndewa Imulungu kawagevuzikila iwanhu wa Izilaeli, na kawagela mmakono ga Kushani Lishataimu, imndewa wa Mesopotamia, na wamsang'hanila kwa miyaka minane.

⁹ Iwanhu wa Izilaeli wamulilila Mndewa Imulungu na heyo kawagalila munhu wa kuwakombola, Osinieli mwanage Kenazi mdodo wake Kalebu.

¹⁰ Avo, Loho ya Mndewa Imulungu imwingila Osinieli, na heyo kawa msemi wa iwanhu wa Izilaeli. Osinieli kachola kuna ing'hondo na Mndewa Imulungu kamgela mmakono gake Kushani Lishataimu imndewa wa Mesopotamia na heyo Osinieli kamuhuma.

¹¹ Avo isi ikala itindiwale kwa miyaka malongo mane. Abaho Osinieli mwanage Kenazi, kafa.

Ehudi

¹² Waizilaeli watenda gehile kabili mgameso ga Mndewa Imulungu na Mndewa Imulungu kamgwaa nguvu Eguloni imndewa wa Moabu yawavamile Waizilaeli, kwavija watenda gehile mgameso ga Mndewa Imulungu.

¹³ Eguloni kawalundiza Waamoni na Waamaleki, kachola kuitowa na Waizilaeli na kawahuma. Kadisola Yeliko dibuga da mitende.

¹⁴ Waizilaeli wamsang'hanila Eguloni imndewa wa Moabu, kwa miyaka longo na nane.

¹⁵ Abaho Waizilaeli wamulilila Mndewa Imulungu, na Mndewa Imulungu kawenulila imunhu wa kuwakombola, Ehudi mwanage Gela, kulawa kabila da Benjamini, imunhu yotumia dimoso.

Waizilaeli wamtuma yagale nhunza zao kwa Eguloni mndewa wa Moabu.

¹⁶ Ehudi kaitendela panga dikutwa kuno na kuno, dikala na utali wa nusu ya mkono na kadifunga mdihaza jake mwambu wa ukudila mgati mviwalo vake.

¹⁷ Abaho kamgalila zinhunza Eguloni imndewa wa Moabu. Eguloni kakala yanenehe ng'hani.

¹⁸ Ehudi viyamambukize kulava zinhunza, kawalongela iwanhu wapapile zinhunza wasegele.

¹⁹ Lakini heyo viyavikile hana ikinyago cha dibwe disongolwe behi na Giligali, kabwela kwa Eguloni kalonga, "Go mndewa, nina usenga wa kinyelegezi kumwako." Mndewa kawalagiza

iwasang'hanaji wake wanyamale nao walawa kunze.

²⁰ Na Ehudi kamkwesela aho kuyakalile kuna digati jake divega, kamulongela, “Nina usenga wako kulawa kwa Imulungu.” Mndewa kenuka mkigoda chake.

²¹ Ehudi kasomola panga jake kwa mkono wake wa kumoso kulawa mdihaza da ukudila, kamuhoma najo mna umunda.

²² Panga dingila mgati na umuhini wake, mavuta gadigubika dipanga dijo. Ehudi hadisomole bule na dikala dilawilile mwambu uyagwe.

²³ Abaho Ehudi kalawa kunze, kahinda umulango wa digati kwa kunze kwa kihindilo.

²⁴ Ehudi viyasegele, iwasang'hanaji weza na viwonile imilango yose ya digati da uchanha ihindigwa kwa vihindilo, wagesa kachola kucholo mumo mdigati.

²⁵ Wabeta mbaka wadonha. Viwonile havugula umulango wa digati wasola luvugulo na waufungula umulango. Wamona mndewa wao kawasa hasi kafa.

²⁶ Viwakalile obeta Ehudi kalawa kunze kubitila ivinyago va mabwe kachola Seila.

²⁷ Viyavikile kuko katowa mhalati kuna iisi ya kuvigongo va Efulaimu, na Waizilaeli wahumuluka hamoja na heyo kulawa kuko kuvigongo na heyo kawalongoza.

²⁸ Kawalongela, “Nikwelelezeni, kwavija Mndewa Imulungu kawagela mmakono genu Wamoabu awo owehila.” Wamkweleleza mbaka kuna diloko da Yolidani na wadisola diloko

mmakono ga Wamoabu, na wagomesa munhu yoyose sikuyaloke.

²⁹ Siku dijo wawakoma Wamoabu kamba elufu kumi, wanhu wose wakalile wanenehe na wene nguvu, haduhu hata munhu yatoloke.

³⁰ Avo siku dijo Wamoabu wageligwa mmakono ga Waizilaeli. Isi ikala itindiwale kwa miyaka malongo nane.

Shamugali

³¹ Ako kumwande Shamugali mwanage Anati kasola ulongozi. Heyo kawakoma Wafilisiti magana sita kwa fimbo ya kususila ng'ombe. Na heyo vivija kawakombola Waizilaeli.

4

Debola na Balaki

¹ Ehudi viyafile, Waizilaeli watenda kabili gehile mgamezo ga Mndewa Imulungu.

² Mndewa Imulungu kawagela mmakono ga Yabini, mndewa wa Kanaani, ayo yatawale ako Hazoli. Mkulu wa iwakalizi wake kakala Sisela, mwenekae wa Halosheti Hagoimu.

³ Mndewa Yabini kakala na mituka ya mizuma magana tisa. Kawadununza Waizilaeli kwa miyaka malongo mabili, na hewo wamulilila Mndewa Imulungu yawataze.

⁴ Kipindi acho kukala na mtula ndagu wa kitwanzi twaga jake Debola, mwehe wa Lapidoti, yakalile imsemi wa iwanhu wa Izilaeli kipindi acho.

⁵ Debola kazowela kukala hasi ya mtende ukalile hagati ya buga da Lama na buga da Beseli

kuna iisi ya kuvigongo va Efulaimu na wanhu wa Izilaeli wamcholela yawalamule.

⁶ Siku dimoja katuma usenga kwa Balaki mwanage Abinoamu kulawa buga da Kedeshi mwiisi ya Nafutali kamulongela, “Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli kokulagiza vino, ‘Genda ukawat-ing’hanize wanhu wako kulugongo lwa Taboli, usagule wanhu elufu kumi kulawa makabila ga Nafutali na Zabuloni.

⁷ Niye nomgala Sisela, imkulu wa iwakalizi wa Yabini, yeze na wakalizi wake na mituka yake aho hana ulwanda lwa Kishoni, na nomgela mmakono gako.’ ”

⁸ Balaki kamulongela Debola, “Kamba kochola hamoja na niye, nochola, lakini kamba huchola hamoja na niye, sichola bule.”

⁹ Debola kamwidika, “Ona, nochola hamoja na gweye, lakini hupata nhogolwa yoyose ya kuhuma, kwavija Mndewa Imulungu, kamgela Sisela mmakono ga mtwanzi.” Avo, Debola kenuka kachola hamoja na Balaki ako Kedeshi.

¹⁰ Balaki kagakema makabila ga Nafutali na Zabuloni ako Kedeshi, wanhu elufu kumi wamkweleleza na Debola kachola hamoja na heyo.

¹¹ Kipindi acho, Hebeli, Imkeni kakala yainegile na Wakeni wayage awo ulelo wa Hobabu, mkwe yake Musa. Kakala yekile kibanda chake kutali ako kuna umwaloni wa Zaananimu, behi na Kedeshi.

¹² Sisela viyapatile usenga kamba Balaki mwanage Abinoamu kachola kulugongo lwa Taboli,

¹³ kasola wakalizi wose iwakalile hamoja na heyo na mituka yake yose ya mizuma magana

tisa, kasegela Halosheti Hagoimu kachola kuna ulwanda lwa Kishoni.

¹⁴ Debola kamulongela Balaki, “Inuka! Lelo ayo siku Mndewa Imulungu yonda yamgele Sisela mmakono gako. Mndewa Imulungu kochola kulongozi wako.” Avo Balaki kahumuluka kulongongo lwa Taboli na wikalizi elufu kumi wamkweleleza.

¹⁵ Balaki kawavamila, na Mndewa Imulungu kamuwinga Sisela na wikalizi wake wose mgamezo ga Balaki kwa sime. Sisela kahumuluka mumtuka wake kakimbila kwa magulu.

¹⁶ Balaki kawakweleleza iwikalizi na imituka mbaka Halosheti Hagoimu na kawakoma wikalizi wose wa Sisela kwa misime, hasigale hata munhu imoja.

¹⁷ Lakini Sisela kakimbila kwa magulu mbaka kuna ikibanda cha Yaeli, mwehe wa Hebeli, Imkeni. Katenda vivo kwavija kukala na tindiwalo hagati ya mndewa Yabini wa Hazoli na iwanhu wa ng'anda ya Hebeli, Imkeni.

¹⁸ Yaeli kachola kumbokela Sisela, kamulongela, “Go mkulu, wingile kumwangu sikuudumbe.” Avo kengila mkibanda chake, na heyo kamgubika kwa mgolole.

¹⁹ Sisela kamulongela Yaeli, “Chonde, ngwelele mazi ning'we nina ng'hilu.” Avo kafungula umfuko wa ng'hwembe uli na maziwa, kamgwaa yang'we, abaho kamgubika kabili.

²⁰ Sisela kamulongela, “Ima hana umulango wa ikibanda na munhu yoyose yaheza na kukuza kamba hana munhu yoyose hano, mulongele haduhu.”

²¹ Lakini Yaeli mwehe wa Hebeli, kasola kigingi cha ikibanda na nyundo, kamkwesela mholem-hole kakigongomela kija ikigingi cha ikibanda mna ikihanga cha Sisela na kilawila mbaka hasi, kwavija Sisela kakala kokuluza kwavija kakala yadonhile. Avo, Sisela kafa baho.

²² Balaki viyakalile komkweleleza Sisela, Yaeli kalawa kunze kachola kumbokela kamulongela, “Izo nikulagusile imunhu yuumzahila.” Balaki kengila mgati ya ikibanda cha Yaeli na kamona Sisela kawasa hasi, kafa, na kigingi cha ikibanda cha mkihanga chake.

²³ Avo siku dijo Imulungu kawatenda Waizilaeli wamuhume Yabini imndewa wa Kanaani.

²⁴ Waizilaeli wagendelela kumgenza genza Yabini, mndewa wa Kanaani mbaka viwamkomile.

5

Wila wa Debola na Balaki

¹ Abaho siku dijo Debola na Balaki mwanage Abinoamu, wemba wila uno.

² “Vilongozi viwawalongoze Waizilaeli kuing'hondo, wanhu viwailavile kwa kulonda wenyego, Mndewa Imulungu yatogolwe!

³ Hulikeni, mweye iwandewa!

Tegelezeni, mweye iwakulu!

Nomwimbila Mndewa Imulungu.

Nomtowela lukenze Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli.

⁴ Go, Mndewa Imulungu, viulawile kulugongo lwa Seili,
viusegele mwiisi ya Edomu,
isi igwaya,
ulanga ulagaza mazi,
ona mawingu kalava mvula.

⁵ Vigongo vitigisika mgameso ga Mndewa Imulungu,
ona kigongo cha Sinai kitigisika mgameso ga Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli.

⁶ Mna ikipindi cha Shamugali, mwanage Anati,
mna ikipindi cha Yaeli,
miyanza ikala kuduhu mzinzila zing'hulu,
wanhu wabitila mnzila za kuvisolo.

⁷ Walimaji waleka kulima,
na waleka mbaka vinizile niye Debola,
niye nili kamba mama wa Waizilaeli.

⁸ Waizilaeli viwasolile imilungu iyagwe,
ng'hondo ivika kuulwivi lwa dibuga.
Lakini kukala kuduhu munhu yeli na panga hebu ngao,

mna iwanhu elufu alobaini wa Izilaeli.

⁹ Nowatogola ivilongozi wa Waizilaeli,
nowatogola iwanhu wailavile kwa kulonda wenyego.

Mndewa Imulungu yatogolwe!

¹⁰ Mweye mukwelaga vihongwe wazelu,
na mukalilaga migolole inogile,
mweye mugenda mnzila.

¹¹ Tegelezeni sauti za iwanhu weli hana gamasima gamazi,
viwolongwa viyahumile Mndewa Imulungu,

ukuhuma kwa iwanhu wa Izilaeli.
Abaho wanhu wa Mndewa Imulungu wahumu-
luka kuulwivi lwa dibuga.

¹² Lamuka, lamuka, Debola!
Lamuka! Lamuka wimbe wila!
Lamuka, Balaki mwanage Abinoamu,
usole wanhu uwasolile kuna ing'hondo.

¹³ Iwanhu wasigale wachola kwa iwakulu,
wanhu wa Mndewa Imulungu weza kumwangu
niye na ivilongozi,

¹⁴ Kulawa Efulaimu wahumuluka kubonde,
wawakweleleza ndugu zao wanhu wa Benjamini,
kulawa Makili wahumuluka awo ivilongozi wa
kuna ing'hondo,
kulawa Zabuloni wahumuluka iwakulu wa kuna
ing'hondo.

¹⁵ Iwakulu wa wakalizi kulawa kwa Isakali wamk-
weleleza Debola,
wanhu wa Isakali awo otamanilwa na Balaki,
wakweleleza kuno okimbila mbaka kubonde.
Lakini mna iwanhu wa kabila da Lubeni,
kukala na wanhu osinhagila.

¹⁶ Habali wasigala mna gamabumba?
Ili wategeleze vifengwa va ng'hondolo?
Mna iwanhu wa kabila da Lubeni,
wanhu wasinhagila ng'hani.

¹⁷ Kabila da Gadi disigala umwambu wa Yolidani.
Kabila da Dani disigala mzimeli.
Kabila da Asheli disigala ako kuna imwhani ya
bahali,
wakala mmaloko.

¹⁸ Wanhu wa Zabuloni wauhonza ugima wao.
Vivija wanhu wa Nafutali wauhonza ugima wao,

na kuitowa mna imigunda.

¹⁹ Ako Taanaki, behi ya nzasa za Megido,
wandewa weza, waitowa,
wandewa wa Kanaani waitowa,
lakini hawapatile chochose.

²⁰ Nhondo za kuulanga vivija ziwatowa,
kulawa kuko kuzikalile ziitowa na Sisela.

²¹ Ng'humbi ya lwanda lwa Kishoni iwazola
mbaka kutali,
ona ikidibo cha lwanda lwa Kishoni.
Niye nogenda kumwande kwa nguvu!

²² Falasi wabita kuno okwangula hasi,
watowa hasi na mibang'ho yao.

²³ Msenga wa Mndewa Imulungu kalonga vino,
'Diduwileni buga da Melosi,
waduileni wenekae wake,
kwavija hawezile kumtaza Mndewa Imulungu,
hawamtazile Mndewa Imulungu mbuli ya
iwanhu wene nguvu.'

²⁴ Yamwede kubanza watwanzi wose,
Yaeli, mwehe wa Hebeli, Imkeni.
Ona, yamwede kubanza watwanzi wose iwokala
mvibanda.

²⁵ Sisela kampula mazi,
na heyo kamgwaa maziwa,
kamgalila siagi mdibakuli da iwageni.

²⁶ Mkono wa kumoso kagoga kigingi cha ikibanda,
na mkono wa ukudila kagoga nyundo ya ufundi,
kambiga Sisela kudipala,
kamtula ikihanga.

²⁷ Sisela kaidulika, kalagala,

kawasa tuluu mmagulu gake.
Aho hayaidulike aho hayalagalile,
baho kadanganika!

²⁸ Mamake Sisela kasungulila mdidilisha,
kaiyalala,
'Habali mtuka wake ukawa kuvika?
Habali ukuduma kwa mituka yake kukawa ku-
vika?'

²⁹ Iwatwanzi wake iwabala wamwidika.
Kaiuza mwenyego miyanza mingi viwamwidike
vino,

³⁰ 'Ona ozahila na kuigolela vija viwasolile,
mndeke imoja hebu wabili kwa kila mkalizi,
kiwalo cha langi mbuli ya Sisela.
Kiwalo kigeligwe ulembo,
na viwalo vinogile mbuli ya singo!'

³¹ Go, Mndewa Imulungu, iwanhu okwihila
wapotele!
Lakini awo okunogela gweye wawe kamba zuwa,
vidilawa na kumwemwesa ng'hani!"

Isi ikala itindiwale kwa miyaka malongo mane.

6

Wamidiani owagaza Waizilaeli

¹ Waizilaeli watenda gehile mgameso ga Mndewa Imulungu, na Mndewa Imulungu kawagela mmakono ga Wamidiani kwa miyaka saba.

² Wamidiani wawatendela gehile Waizilaeli, mbaka waihimbila makolongo na mhango kuvigongo kamba hanhu ha kuifisila.

³ Waizilaeli wahahanda mbeyu mmigunda, Wamidiani na Waamaleki na wanhu wayagwe wa kuko umwambu wa kudilawila zuwa weza kuwavamila.

⁴ Wanhu awo weka ng'hambi mwiisi, na kunga ndiya yose mwiisi mbaka kuna imbaka ya Gaza, sikuwawalekele Waizilaeli kinhu chochose, ng'hondolo na ng'ombe na vihongwe.

⁵ Wanhu awo wezaga kamba nzige, hamoja na ng'ombe na ngamiya wao, weka vibanda vao, wainanga isi ya Izilaeli kwavija wakala wengi ng'hani kudu yodaha kuwapeta.

⁶ Waizilaeli oneligwa ng'hani na Wamidiani mbaka wamulilila Mndewa Imulungu yawataze.

⁷ Waizilaeli viwamulilile Mndewa Imulungu yawasegelese madununzo gowopata kulawa kwa Wamidiani,

⁸ Mndewa Imulungu kawagalila mtula ndagu, na heyo kawalongela, "Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli kolonga vino, 'Niwalava mwiisi ya Misili kuko kumukalile watumwa,

⁹ niwakombola mmakono gawa Misili, na mmakono ga iwanhu wose wawadununze. Niwawinga wanhu awo mgameso genu na kuwagwaa mweye isi yao.

¹⁰ Abaho niwalongela kamba niye ayo Mndewa Imulungu, Imulungu wenu na sikumuidumbe imilungu ya Waamoli awo imukala mwiisi yao. Lakini hamunitegeleze bule.' "

Gideoni kokemigwa na Imulungu

¹¹ Avo msenga wa Mndewa Imulungu kachola kakala hasi ya mwaloni wa Yoashi, Mwabiezeli,

ako Ofula. Gideoni mwanage Yoashi kakala kobia ingano aho hana ihanhu ha kukamila zabibu, kaifisa ili Wamidiani sikuwamone.

¹² Msenga wa Mndewa Imulungu kamulawila kamulongela, “Mndewa Imulungu kahamoja na gweye, gweye digalu.”

¹³ Gideoni kamulongela, “Go, mkulu, kamba Mndewa Imulungu kahamoja na siye, habali gano gose gatupata? Za kwahi mbuli zake za unzonza ziwatulongele iwahenga wetu, viwalongile, ‘Mndewa Imulungu ayo yatulavile mwiisi ya Misili.’ Lakini sambili Mndewa Imulungu katuleka na katugela mmakono ga Wamidiani!”

¹⁴ Mndewa Imulungu kamuhindukila, kamulongela, “Genda kwa nguvu ziuli nazo, ukawakombole Waizilaeli kulawa mmakono ga Wamidiani. Niye ayo nikutuma.”

¹⁵ Gideoni kamwidika, “Chonde, Mndewa noda-haze kuwakombola Waizilaeli? Lukolo lwangu ludodo mna dikabila da Manase, na niye ayo imdodo mna ing’anda ya tatangu.”

¹⁶ Mndewa Imulungu kamulongela, “Nokuwa hamoja na gweye, na gweye kowabananga Wamidiani kamba vija munhu imoja.”

¹⁷ Gideoni kamulongela, “Avo, kamba ninogeligwa na gweye, nilagusile kilaguso ili njuwe kamba gweye ayo ulongile na niye.

¹⁸ Nokupula sikuusegele hano mbaka vonda nibwele na kukugalila nhunza yangu na kuika kuulongozi wako.”

Na heyo kamwidika, “Nokala hano mbaka vonda ubwele.”

¹⁹ Gideoni kachola ukae kumwake, kamtanda mwana mbuzi na magate hagageligwe hamila gatendigwe kwa efa* ya usage, kagela nyama mkigelo na mchuzi mnongo, abaho kamgalila aho hana dibiki da mwaloni.

²⁰ Msenga ayo wa Imulungu kamulongela, “Sola inyama na gamagate hagageligwe hamila uvike hano hana idibwe. Abaho gida umchuzi mna gamagate na inyama.” Na heyo katenda vivo.

²¹ Abaho ayo imsenga wa Mndewa Imulungu, kagolosa fimbo yake, kakwasa inyama na gamagate kwa sota ya ifimbo. Bahaja, moto ulawa mdibwe, ulukuza inyama na gamagate. Bahaja msenga ayo wa Mndewa Imulungu kalawanya mgameso gake.

²² Baho Gideoni kajuwa kamba ayo kakala msenga wa Mndewa Imulungu. Gideoni kalonga, “Nhendeze, go Mkulu Mndewa Imulungu, kwavija nimona msenga wako meso kwa meso.”

²³ Lakini Mndewa Imulungu kamulongela, “Tindiwalo dikale na gweye! Sikuudumbe, hufa bule.”

²⁴ Gideoni kamzengela Mndewa Imulungu upango wa kulavila nhosa na kaukema, “Mndewa Imulungu ayo Tindiwalo.” Mbaka lelo upango awo wa kuko ako Ofula, dibuga da Wabiezeli.

Gideoni kotula upango wa nhosa wa Baali

²⁵ Kilo acho, Mndewa Imulungu kamulongela Gideoni, “Sola ing'ombe wakabili wa tatako, ing'ombe mbigalo yeli na miyaka saba. Tula

* **6:19** Efa ya usage sawa na kilo kumi za usage.

uupango wa nhosa wa Baali wa tatako na kanha imhanda ya Ashela ili behi na uupango.

²⁶ Abaho, unizengele niye Mndewa Imulungu, Imulungu wako, upango wa nhosa unogile ako kulugongo. Abaho unilavile nhosa ya kusoma moto kwa ija ing'ombe wakabili kwa ngodi za ija imhanda ya Ashela yuukanhile.”

²⁷ Avo, Gideoni kasola wasang'hanaji wake longo, katenda kamba viyalagizwe na Mndewa Imulungu. Lakini kwavija kawadumba ndugu zake na wanhu wa mdibuga avo katenda gago ikilo.

²⁸ Wenekae wa buga dijo viwalamuke imitondo wona upango wa nhosa wa Baali na imhanda ya Ashela ikalile behi na uupango vibanangigwa, na vivija wona imitozi ya ing'ombe wakabili yakalile yasomigwe moto uchanha ya upango wa nhosa uzengigwe aho.

²⁹ Waiuza, “Nani yatendile vino?” Viwauzile uzile wajuwa kamba kakala Gideoni mwanage Yoashi ayo yatendile vivo.

³⁰ Wenekae wa dibuga wamcholela Yoashi wamulongela, “Mulave mwanago tumkome, kwavija kaunanga upango wa nhosa wa Baali na kaikanha imhanda ya Ashela ikalile behi na uupango.”

³¹ Yoashi kawalongela wanhu wose wamcholele, “Vino mweye momgombela Baali? Mweye momkombola? Munhu yoyose yomgombela Baali kokomigwa mayo ulukwili. Kamba Baali ayo imulungu, mulekeni yaigombe mwenyego kwavija upango wake wa nhosa utuligwa.”

³² Siku dijo wamgwaa Gideoni twaga da, “Yelubaali” fambulo jake, “Baali yaigombe

mwenyego,” kwavija kautula upango wa nhosa wa Baali.

³³ Avo Wamidiani wose na Waamaleki na wanhu wose okala umwambu wa kudilawila zuwa waiting'hana, waloka ulwanda lwa Yolidani weka ng'hambi kubonde da Yezileeli.

³⁴ Lakini Loho ya Mndewa Imulungu imwizila Gideoni, katowa mhalati kuwakema Wabiezeli wamkweleleze.

³⁵ Katuma usenga kwa wanhu wose wa isi ya Manase wamkweleleze. Wasenga wayagwe kawatuma kwa wanhu wa makabila ga Asheli na Zabuloni na Nafutali, na wose wachola kumwake.

Kilaguso cha ng'hwembe ya ng'hondolo

³⁶ Gideoni kamulongela Imulungu, “Kamba kowakombola Waizilaeli kwa mkono wangu kamba viulongile,

³⁷ sambi nokwika ng'hwembe ya ng'hondolo mna ulubuga lwa kubigila ngano. Kamba ing'hwembe yododa na ulubuga lokuwa lunyala, baho nojuwa kamba kowakombola Waizilaeli kwa mkono wangu kamba viulongile.”

³⁸ Ikala vivo, kwavija viyalamuke imitondo, kakamula ing'hwembe na kamemeza mazi mdibakuli.

³⁹ Gideoni kamulongela Imulungu, “Chonde sikuunigevuzikile. Nolonda nilonge na gweye mwanza uno kabili. Nokupula kwa ng'hwembe iino utende kilaguso kiyagwe. Nokupula utende ing'hwembe inyale, lakini ulubuga ludode.”

⁴⁰ Avo Imulungu katenda vivo kilo acho, kwavija uchanha ya ing'hwembe kunyala na kuna ulubuga kukala kudodile.

7

Wamidiani ohumwa na Gideoni

¹ Abaho Yelubaali, ayo Gideoni na iwanhu wose wakalile hamoja na heyo walamuka ulukwili, weka ng'hambi yao kubonde behi na nzasa ya Halodi, ng'hambi ya Wamidiani ikala mwambu wa kasikazini kubonde behi na kigongo cha Mole.

² Mndewa Imulungu kamulongela Gideoni, “Wanhu wauli nao wengi ng'hani kwa niye kuwagela Wamidiani mmakono gao. Waizilaeli sambi waitape mgameso gangu walonge kamba waikombola kwa nguvu zao wenyego.

³ Avo walonge iwanhu kamba hana munhu yoyose kodumba na kogwaya yabwele ukae kumwake na yasegele hana ulugongo lwa Gileadi.” Avo, wanhu elufu ishilini na mbili wabwela ukae na wanhu elufu kumi wasigala.

⁴ Mndewa Imulungu kamulongela Gideoni, “Wanhu awo wang'hali wengi ng'hani. Avo wagale kuulwanda, na niye nowageza kuko. Munhu yoyose yonda nikulonge, ‘Ino kochola na gweye,’ ayo kochola na gweye, na yonda nikulonge, ‘Ino sikuyachole na gweye,’ sikuyachole na gweye.”

⁵ Avo, Gideoni kawagala iwanhu kuulwanda na Mndewa Imulungu kamulongela, “Wanhu onda wang'we mazi kwa kugalambita kamba umbwa koweka mwambu uno na waja onda wang'we kwa kufugama koweka mwambu uyagwe.”

⁶ Wanhu wadehile gamazi kwa makono gao na kugalambita kamba umbwa wakala magana

madatu. Lakini wose wayagwe wasigale wang'wa gamazi kwa kufugama.

⁷ Mndewa Imulungu kamulongela Gideoni, “Kubitila wanhu awo magana madatu wang'wile gamazi kwa kulambita nowakombola Waizilaeli na nowagela Wamidiani mmakono gako. Lakini awo wasigale walongele wabwele mzikae zao.”

⁸ Avo, Gideoni kasola ndiya na zimhalati za waja wakalile osegela, kawalaga wachole ukae kumwao. Heyo kasigala na wanhu waja magana madatu. Ng'hambi ya Wamidiani ikala kubonde mwambu wao wa hasi.

⁹ Kilo acho, Mndewa Imulungu kamulongela Gideoni, “Inuka, genda hasi ukawavamile kuna ing'hambi yao, kwavija niwagela mmakono gako.

¹⁰ Lakini kamba kodumba kuchola, chola na msang'hanaji wako Pula.

¹¹ Kuko kowahulika viwolonga na gweye kopata nguvu za kuwavamila.” Avo, Gideoni kachola hamoja na msang'hanaji wake Pula mbaka ako kuwakalile iwanhu okaliza ing'hambi ya Wamidiani.

¹² Wamidiani na Waamaleki na wanhu wose wa mwambu wa kudilawila zuwa wawasa kubonde, wakala wengi kamba nzige, na ngamiya wao wakala hawapetigwa na wakala wengi kamba msanga wa mwhani.

¹³ Gideoni viyavikile, kamuhulika munhu imoja komsimulila miyage nzozi yake, kolonga, “Nilota nzozi. Nijona gate da shayili dobimbilika mbaka kuna ing'hambi ya Wamidiani, ditowa ikibanda na kukibidula migulu uchanha. Ikibanda kigwa hasi.”

14 Miyage kamwidika, “Nzozizi ayo yofambula panga da ija Imwiizilaeli Gideoni mwanage Yoashi, Imulungu kawagela Wamidiani na wakalizi wao wose mmakono gake.”

15 Gideoni viyahulike usheha awo na fambulo da nzozizi ayo, kamtambikila Imulungu. Abaho kabwela kuna ing'hambi ya Waizilaeli, kalonga, “Lamukeni tuchole, kwavija Mndewa Imulungu kawagela mmakono genu wakalizi wa Wamidiani.”

16 Avo kawagola awo iwanhu magana madatu mna ivibumbila vidatu, kawagwaa zimhalati na nongo zili na viwenge mgati.

17 Kawalongela, “Mnilole goya na mutende kamba vonda nhende. Nahavika kuna ing'hambi tendeni kamba vinitenda.

18 Nahatowa mhalati, niye hamoja na wanhu wanili nao, vivija na mweye toweni mhalati zenu kila mwambu kuno molonga kwa sauti ng'hulu, ‘Mbuli ya Mndewa Imulungu na mbuli ya Gideoni!’ ”

19 Avo Gideoni na iwanhu gana dimoja iwakalile nao wavika kuna ing'hambi kipindi viwasongile isang'hano awo wakalizaga ikilo kikulu. Watowa mhalati na wabena zinongo ziwakalile nazo.

20 Ivibumbula vose vidatu vitowa mhalati zao na wabena nongo zao. Mna gamakono gao ga kumoso wagoga viwenge na mna gamakono gao ga ukudila wagoga mhalati na wazitowa, kuno olonga kwa sauti ng'hulu, “Panga da Mndewa Imulungu na panga da Gideoni!”

21 Kila munhu kema hanhu hake waizunguluka

ing'hambi. Wakalizi wose wa awo owehila wap-wililika kuno otowa mizangi.

²² Wanhu wa Gideoni viwatowile mhalati za magana madatu, Mndewa Imulungu kawatenda Wamidiani wasonge kuikoma wao kwa wao mna ing'hambi. Waja wasigale wakimbilila Selela mwambu wa Beti Shita, mbaka kuna zimbaka za Abeli Mehola behi na Tabati.

²³ Waizilaeli wa makabila ga Nafutali na Asheli na Manase wose wakemigwa na wawakweleleza Wamidiani.

²⁴ Gideoni katuma usenga mna ziisi zose za kuvigongo va Efulaimu wawalongele wanhu, “Humulukeni muwakimile Wamidiani na muwaboke ivikolongo na lwanda lwa Yolidani mbaka ako Beti Bala.” Avo, wambigalo wose wa Efulaimu weza wavisola ivikolongo na ulwanda lwa Yolidani mbaka ako Beti Bala.

²⁵ Wawagoga vilongozi wabili wa Midiani, awo Olebu na Zeebu. Wamkoma Olebu kuna idibwe da Olebu, na Zeebu wamkomela aho hana ihanhu ha kukamila zabibu ha Zeebu, na wagendelela kuwakweleleza Wamidiani. Wamgalila Gideoni gamapala ga Olebu na Zeebu, umwambu wa Yolidani.

8

Zeba na Salimuna

¹ Abaho iwanhu wa kabila da Efulaimu wamuza Gideoni, “Habali kututenda vino? Habali hutukemile viucholile kuitowa na Wamidiani?” Avo wamkomhokela ng'hani.

² Lakini Gideoni kawedika, “Vino niye nitenda choni kikulu kubanza mweye?”

Vinhu viwadondoleze wanhu wa Efulaimu viwamambukize kusenga vinoga ng'hani kubanza avija viwasengile iwanhu wa Abiezeli.

³ Imulungu kawagela mmakono genu iwakulu wa Midiani, Olebu na Zeebu. Avo niye nitenda choni kubanza mweye?" Avo Gideoni viyalongile gago, waleka kumkomhokela.

⁴ Gideoni na wayage magana madatu wavika Yolidani, waloka umwambu. Hamoja wakala wadonhile ng'hani, wagendelela kuwakweleleza awo owehila.

⁵ Viwavikile Sukoti, kawalongela wanhu wa buga dijo, "Chonde, wagweleleni wano wayangu magate kwavija wadonha ng'hani, na niye ning'hali nowakweleleza Zeba na Zalimuna iwandewa wa Midiani."

⁶ Lakini ivilongozi wa Sukoti wamuuza, "Habali tuwagwelele magate wikalizi zako kuno mung'hali hamna wahuma Zeba na Zalimuna?"

⁷ Gideoni kawedika, "Vivo mulonga, lakini Mndewa Imulungu yahawagela mmakono gangu Zeba na Zalimuna nozidega dega ng'huli zenu kwa miba na mbigili za ako kuluwala."

⁸ Viyasegele aho kachola kwa wanhu wa Penueli kawapula kamba vivo, lakini wanhu wa Penueli wamwidika kamba viwamwidike wanhu wa Sukoti.

⁹ Gideoni kawalongela, "Nahabwela kuno ni-huma nokibena kilingo kino."

¹⁰ Zeba na Zalimuna wakala kuko Kalikoli hamoja na wikalizi wao elufu kumi na tano, wano awo iwakalizi wasigale mna iwakalizi wa wanhu wa mwambu wa kudilawila zuwa, wikalizi laki na elufu ishilini wacomigwa.

¹¹ Gideoni kagoga inzila ilongoza kwa iwanhu wakalaga mvibanda ako umwambu wa kudi-lawila zuwa wa Noba na Yogibeha, kawavamila iwakalizi awo kwa kusinghukiza.

¹² Iwandewa awo wabili wa Midiani, Zeba na Zalimuna wakimbila, lakini Gideoni kawak-weleleza, kawagoga na iwakalizi wose wengila bwembwe.

¹³ Abaho Gideoni, mwanage Yoashi, kabwela kulawa kuing'hondo kubitila nzila ya umtele-muko wa Helesi.

¹⁴ Kamgoga mbwanga imoja wa ako Sukoti na kamuuzi. Mbwanga ayo kamwandikila gamat-waga ga ivilongozi na iwavele wa Sukoti, wose kwa wose wakala malongo saba na saba.

¹⁵ Avo Gideoni kachola kwa iwanhu wa Sukoti kawalongela, “Awano Zeba na Zalimuna, awo mbuli yao muniliga mulonga, ‘Habali tuwag-welele magate wakalizi zako wadonhile na kuno mung'hali hamna wahuma Zeba na Zalimuna?’ ”

¹⁶ Avo, kawasola iwavele wa buga da Sukoti na kawadega mzing'huli zao kwa miba na mbigili avo kawafunza iwanhu wa Sukoti.

¹⁷ Vivija kakibena ikilingo cha Penueli na kawakoma iwambigalo wa buga dijo.

¹⁸ Abaho kawauza Zeba na Zalimuna, “Wanhu wamuwakomile ako Taboli wakala vilihi?” Wamwidika, “Waigala na gweye, kwavija oneka kamba wana wa mndewa.”

¹⁹ Na heyo kawalongela, “Awo wakala ndugu zangu, wanage mamangu yanilelele. Noiduwila kwa Mndewa Imulungu yeli mgima, maza hamuwakomile na niye sambu niwakome mweye.”

²⁰ Avo kamulongela Yeteli, mwanage wa chaudele, “Izo uwakome.” Lakini Yeteli kadumba kuwakoma, kwavija kakala yang’hali mwana.

²¹ Abaho Zeba na Zalimuna walonga, “Tukome gweye mwenyego, kwavija ino sang’hano ya munhu mkulu.” Gideoni kawakoma mwenyego na kasola ivinhu va ulembo vikalile mzisingo za ngamiya wao.

Gideoni kokitambikila kinyago

²² Abaho Waizilaeli wamulongela Gideoni, “Gweye uwe kilongozi wetu, gweye na wanago na wazukulu zako vivija watutawale, kwavija gweye kutukombola kulawa mmakono ga Wamidiani.”

²³ Gideoni kawalongela, “Niye siwatawala bule na wanangu honda wawatawale bule, Mndewa Imulungu ayo yonda yawatawale mweye.”

²⁴ Abaho kawalongela, “Niye nowapula kinhu kimoja, chonde kila imoja wenu yanigwelele iheleni yake imuwabokile iwanhu awo.” Iwanhu awo wakala na heleni za zahabu, kwavija wakala Waishimaeli.

²⁵ Wanhu wamwidika, “Tokugwaa kwa kulonda wenyego.” Avo, watandika kiwalo na kila imoja wao kagela iheleni iyasolile kwa iwanhu awo.

²⁶ Avo uzito wa ziheleni za zahabu ziyalondile ukala kilo malongo mabili, wahaleka ivinhu va ulembo na imikufu na iviwalo va iwandewa wa Midiani, na imikufu ikalile msingo za iwangamiya.

²⁷ Gideoni katenda kinyago cha zahabu choneke kamba kikoti na kakika kudibuga jake da Ofula. Waizilaeli wose wamuleka Mndewa Imulungu na wachola kukitambikila ikinyago acho. Kinhu

acho kikala mtego kwa Gideoni na iwanhu wa ng'anda yake.

²⁸ Avo, Wamidiani wahumwa na Waizilaeli na hawenuke kabili. Isi ikala itindiwale kwa miyaka malongo mane, siku zose za ugima wa Gideoni.

Ifa ya Gideoni

²⁹ Gideoni, vivija kokemigwa Yelubaali, mwanage Yoashi kachola kukala ukae kumwake.

³⁰ Avo, Gideoni kakala na wana wa kimbigalo malongo saba, kwavija kakala yasolile watwanzi wengi.

³¹ Kakala na mtumwa wa kitwanzi ako Shekemu na ayo vivija kamulelela mwana wa kimbigalo, twaga jake Abimeleki.

³² Gideoni mwanage Yoashi kafa kuno kana miyaka mingi, na wamzika kudipanga da tatake Yoashi ako kudibuga da Ofula ya Wabiezeli.

³³ Bahaja Gideoni viyafile, Waizilaeli wainanga kabili na wavitambikila vinyago va Baali. Wamtenda Baali Beliti kamba ayo imulungu wao.

³⁴ Waizilaeli wamuleka Mndewa Imulungu, Imulungu wao, yawakombole kulawa mmakono ga awo wawehile wawazunguluke kila mwambu.

³⁵ Vivija hawawatendele ganogile wanage Yelubaali ayo yakemigwe Gideoni kwa ganogile gayawatendele iwanhu wa Izilaeli.

9

Abimeleki

¹ Abimeleki mwanage Yelubaali kawacholela iwanhu wa lukolo lwa mamake wakalile ako kudibuga da Shekemu, kawalongela,

² “Longeni bahano mgameso ga ivilongozi wa Shekemu, ‘Kinhu gani kinoga kumwenu, kutawaligwa na iwana wose wa kimbigalo malongo saba wa Yelubaali hebu kutawaligwa na mwana imoja yaiyeka?’ Kumbukeni niye na ndugu yenu wa usungu.”

³ Ndugu wa mamake walonga mbuli azo hanhu ha heyo mgameso ga ivilongozi wa dibuga da Shekemu, na wanogelwa kumkweleleza Abimeleki kwavija kakala ndugu yao.

⁴ Wamgwaa vihande malongo saba va shaba vikalile mng'anda ya Baali Beliti, kwa vihande vivo Abimeleki kawakodi wanhu weli na vimvoko na wanduya nduya na hewo wamkweleleza.

⁵ Kachola ukae kwa tatake ako Ofula na kuko kawakoma ndugu zake wose, iwana wa kimbigalo wa Yelubaali malongo saba mdibwe dimoja. Lakini Yotamu, kizuwanda cha Yelubaali kahonyeka, kwavija kakala yaifisile.

⁶ Ivilongozi wose wa Shekemu na Beti Milo waiting'hana kudibiki da mwaloni dikalile behi na mhanda ya dibwe ako Shekemu, wamtenda Abimeleki mndewa wao.

⁷ Yotamu viyapatile usenga awo, kachola na kema kulugongo lwa Gelizimu, kalonga kwa sauti ng'hulu, “Tegelezeni mweye ivilongozi wa Shekemu, na Imulungu yawategeleze mweye.

⁸ Siku dimoja, mibiki ichola kuzahila mndewa. Avo, iulongela mzeituni, ‘Ututawale!’

⁹ Lakini mzeituni uwedika, ‘Vino, mogesa nodaha kuleka sang'hano yangu ya kulava mavuta gonogeligwa ng'hani na imilungu na wanhu, na nichole kuigaza kuitawala mibiki?’

10 Abaho mibiki iulongela mtini, 'Izo gweye ututawale.'

11 Lakini mtini uwedika, 'Vino, mogesa nodaha kuleka sang'hano yangu ya kulela matunda ganogile na gamulile, na nichole kuigaza kuitawala mibiki?'

12 Abaho mibiki iulongela mzabibu, 'Izo gweye ututawale.'

13 Lakini mzabibu uwedika, 'Vino, mogesa nodaha kuleka sang'hano yangu ya kulava di-vai iwasamhusa imilungu na iwanhu, na nichole kuigaza kuitawala mibiki?'

14 Kukimambukizo mibiki yose ichola kwa biki da miba na kulonga, 'Izo ututawale.'

15 Biki da miba didika, 'Kamba molonda kunis-agula niwe mndewa wenu, izoni mkale hasi hana imbeho yangu. Lakini kamba hamulonda kutenda vivo, avo moto na ulawe mna imiba yangu na kuisakaza imielezi ya Lebanoni.' "

16 Yotamu kagendelela kulonga, "Avo, kamba mutenda kwa moyo unogile na magesa ganogile vimumtendile Abimeleki mndewa, na kamba mogesa mumtendela ganogile Yelubaali na iwanhu wa mng'anda yake kamba viilondigwa kwa mbuli zake ziyatendile,

17 kumbukeni tatangu kauhonza ugima wake kwa kuwagombela na kuwakombola kulawa mmakono ga Wamidiani!

18 Lakini lelo muwavamila iwanhu wa mng'anda ya tatangu na muwakoma wanage, malongo saba mdibwe dimoja, abaho mumtenda Abimeleki imwana wa msang'hanaji wa ikitwanzi wa tatangu, yawe mndewa wa ivilongozi wa

Shekemu kwavija ndugu yenu.

¹⁹ Avo, lelo kamba mutenda gago kwa magesa ganogile kwa kumtegeleza Yelubaali na iwanhu wa mng'anda yake, avo deng'heleleni hamoja na Abimeleki, na heyo vivija yadeng'helele hamoja na mweye.

²⁰ Lakini, kamba siyo vivo, moto ulawe kwa Abimeleki na kuwasakaza ivilongozi wa Shekemu na Beti Milo, na moto ulawe kwa ivilongozi wa Shekemu na Beti Milo na umsakaze Abimeleki.”

²¹ Abaho Yotamu katoloka, kakimbilila Beeli, kakala kuko, kwavija kamdumba Abimeleki ndugu yake.

Kugwa kwa Abimeleki

²² Abimeleki katawala Izilaeli kwa kipindi cha miyaka midatu.

²³ Abaho Imulungu kagala loho ya kuihila kwa Abimeleki na ivilongozi wa Shekemu, na awo ivilongozi wa Shekemu wamuhinduka Abimeleki.

²⁴ Imulungu katenda vivo, kuliha indwagi itendigwe kwa iwana malongo saba wa Yelubaali, na damu yao ikalile mmakono ga ndugu yao Abimeleki ayo yawakomile, na vivija damu ayo ikala mmakono ga ivilongozi wa Shekemu awo wamgangamize Abimeleki yawakome ndugu zake.

²⁵ Avo ivilongozi wa Shekemu weka wanhu wamvamile Abimeleki kulawa kunhembeti ya ivigongo. Wanhu awo wawaboka vinhu vao vose awo wabitile kuko. Abimeleki kalongeligwa mbuli ayo.

²⁶ Siku dimoja Gaali, mwanage Ebedi hamoja na ndugu zake wahamila ako Shekemu. Ivilongozi wa Shekemu wamtamanila.

²⁷ Wose wachola kumigunda yao ya mizabibu, wabawa zabibu abaho wazikamula, watenda divai na watenda nyimwilinyimwili. Wengila mng'anda ya imulungu wao, waja na kung'wa na wamuliga Abimeleki.

²⁸ Gaali, mwanage Ebedi, kalonga, “Abimeleki ayo nani? Siye hano Shekemu twa wanhu gani mbaka tumsang'hanile Abimeleki? Vino heyoy siyo mwanage Yelubaali na Zebuli kekigwa yawe kilongozi? Mweye msang'hanileni Hamoli tatake Shekemu, sikumumsang'hanile Abimeleki.

²⁹ Maza wanhu wano wakalile mmakono gangu, nahamsege Abimeleki. Nahamulongele Abimeleki, ‘Yongeza iwakalizi wako, abaho wize kunze tuitowe.’ ”

³⁰ Zebuli, imtawala wa dibuga, viyazihulike mbuli zilongigwe na Gaali mwanage Ebedi, kagevuzika ng'hani.

³¹ Avo, kamgalila usenga Abimeleki kinyelegezi kalonga, “Gaali, mwanage Ebedi, hamoja na ndugu zake weza kudibuga da Shekemu na owading'hula wanhu wakuleme gweye.

³² Avo ikilo, gweye hamoja na iwanhu zako, mukaifise kumigunda behi na dibuga.

³³ Imitondo, zuwa dahalawa, divamileni dibuga. Gaali yahalawa hamoja na iwanhu zake kwiza kuwatowa, mumtendele kamba viukona yofaya.”

³⁴ Avo, Abimeleki na iwanhu iwakalile nao wasegela ikilo acho na wachola Shekemu. Kawag-

ola iwanhu zake mna ivibumbila vine na waifisa behi na dibuga ili wadivamile.

³⁵ Gaali mwanage Ebedi, kalawa kunze na kwima hana ulwivi lwa dibuga, kipindi acho Abimeleki na iwanhu zake walawa hanhu hawaifisile.

³⁶ Gaali viyawonile kamulongela Zebuli, “Lola, wanhu ohumuluka kulawa kuna inhembeti ya ivigongo.” Zebuli kamulongela, “Gweye kolola imbeho ya ivigongo na kolonga wanhu.”

³⁷ Gaali kalonga kabili, “Lola! Wanhu ohumuluka kuna iisi na wanhu wayagwe olawa umwambu wa kuna Umwaloni wa Kulagula.”

³⁸ Abaho Zebuli kamulongela, “Gweye ambe kuitapa? Gweye ayo ulongile, ‘Abimeleki ayo nani? Habali tumsang’hanile?’ Avo awo ndio iwanhu wa uwabezeli, genda ukaitowe na hewo.”

³⁹ Gaali kalawa kawalongoza ivilongozi wa Shekemu na kaitowa na Abimeleki.

⁴⁰ Gaali kalemelwa kakimbila, kuno Abimeleki komkweleleza. Wanhu wengi walumila na wagwa hasi mnzila mbaka kuna ulwivi lwa dibuga.

⁴¹ Abimeleki kakala ako Aluma na Zebuli kamuwinga Gaali na ndugu zake sikuwakale kudibuga da Shekemu.

⁴² Imitondo yake, Abimeleki kapata usenga kamba iwanhu wa Shekemu walawa kudibuga na wachola kumigunda.

⁴³ Kawasola iwanhu zake kawagola mna ivibumbila vidatu, ili wachole kuifisa kumigunda. Viyawone wanhu olawa kudibuga, kalawa kuko kuyaifisile kawakoma.

⁴⁴ Abimeleki na iwanhu zake wakimbila wachola kukaliza ulwivi lwa dibuga. Mabumbila mabili gayagwe gawavamila waja wakalile kumigunda na wawakoma.

⁴⁵ Abimeleki kaitowa na iwenekae wa buga dijo siku ngima. Kadivamila dibuga na kuwakoma iwanhu wose wakalile mumo. Kadinaga dibuga na kadigela mkele.

⁴⁶ Ivilongozi wose wa ikilingo cha Shekemu viwahulike mbuli azo, wakimbilila kuna ing'anda ya imulungu yokemigwa Eli Beliti.

⁴⁷ Abimeleki kalongeligwa kamba ivilongozi wose wakalile kuna ikilingo cha Shekemu waiting'hana hamoja.

⁴⁸ Abimeleki na iwanhu zake wachola kulugongo lwa Salimoni, kasola shoka kakanha tambi da biki na kadika mdiega. Abaho kawalongela waja iwanhu iwakalile nao walopole kutenda kamba viyatendile.

⁴⁹ Kila imoja kakanha tambi kamba dija da Abimeleki. Wagasola matambi gago na wagasigamiza mna ikiwambaza, wagela moto na wakilukuza ikiwambaza, wanhu wose wambigalo na watwanzi kamba elufu imoja wakalile kuna ikilingo cha Shekemu wafa.

⁵⁰ Abaho Abimeleki kachola kudibuga da Tebesi, wadizunguluka dibuga na wadisola.

⁵¹ Lakini kukala na kilingo kizengigwe goya hagati ya dibuga. Avo iwenekae wa buga dijo wambigalo kwa watwanzi na ivilongozi wose wakimbilila kuko na waihindila mgati. Wakwela kuna inhembeti ya ikilingo acho.

⁵² Abimeleki kakikwesela kilingo acho na kaki-vamila, abaho kaukwesela umulango wa ikilingo ili yaugela moto.

⁵³ Na mtwanzi imoja katupa dibwe da kudugila, kamuhonda Abimeleki mdipala.

⁵⁴ Abaho Abimeleki himahima kamkema imb-wanga yompapila imigoha kamulongela, “Somola panga jako unikome, wanhu sikuwalonge nikomigwa na mtwanzi.” Mbwanga ayo kaso-mola panga jake, kamuhoma na kamkoma.

⁵⁵ Waizilaeli viwone kamba Abimeleki kafa, wasegela na kubwela kila munhu ukae kumwake.

⁵⁶ Avo, vivo Imulungu viyamkoboze Abimeleki kwa gehile gayatendile kwa tatake kwa kuwakoma ndugu zake malongo saba.

⁵⁷ Vivija Imulungu kawatenda iwanhu wa Shekemu wakobozigwe kwa gehile gawatendile. Avo, makungu ga Yotamu mwanage Yelubaali gawapata.

10

Tola

¹ Viyafile Abimeleki kenuka Tola mwanage Pua, mzukulu wa Dodo, kulawa kabila da Isakali, keza kuwakombola Waizilaeli na heyo kakala ako Shamili mwiisi ya kuvigongo va Efulaimu.

² Kakala msemi kwa iwanhu wa Izilaeli kwa miyaka malongo mabili na midatu, abaho kafa na kazikigwa ako Shamili.

Yaili

³ Viyasegele Tola, kenuka Yaili kulawa Gileadi, kawa msemi kwa iwanhu wa Izilaeli kwa miyaka malongo mabili na mbili.

⁴ Yaili kakala na wana wa kimbigalo malongo madatu na wakwela vihongwe malongo madatu na wakala na mabuga malongo madatu ako mwiisi ya Gileadi, na mbaka lelo gokemigwa Hawoti Yaili.

⁵ Yaili kafa na kazikigwa ako Kamoni.

Kudununzwa

⁶ Abaho iwanhu wa Izilaeli watenda gehile kabili mgameso ga Mndewa Imulungu, wavitam-bikila vinyago va Baali na mhanda za Ashitoleti, imilungu ya Shamu na Sidoni na Moabu na Waamoni na Wafilisiti. Wamuleka Mndewa Imulungu na hawamsang'hanile.

⁷ Avo, Mndewa Imulungu kawagevuzikila iwanhu wa Izilaeli na kawagela mmakono ga Wafilisiti na Waamoni,

⁸ na wawadununza iwanhu wa Izilaeli mna umwaka awo. Kwa miyaka longo na nane wawagaza na kuwonela iwanhu wa Izilaeli wakalile umwambu wa Yolidani mwiisi ya Waamoli ako Gileadi.

⁹ Waamoni nao waloka ulwanda lwa Yolidani, waitowe na makabila ga Yuda na Benjamini na Efulaimu, avo iwanhu wa Izilaeli wagazigwa ng'hani.

¹⁰ Avo iwanhu wa Izilaeli, wamulilila Mndewa Imulungu, walonga, “Tukutenda nzambi, kwavija tukuleka gweye Imulungu wetu, na tuvitam-bikila vinyago va Baali.”

¹¹ Na Mndewa Imulungu kawalongela iwanhu wa Izilaeli, “Niye niwakombola mweye mmakono ga Wamisili na Waamoni na Waamoli na Wafilisiti.

¹² Niwakombola mmakono ga Wasidoni na Waamaleki na Wamaoni. Awo wawonela mw-eye na munililila na niye niwakombola mmakono gao.

¹³ Hamoja na mbuli azo zose mweye mundeke, muisang'hanila imilungu iyagwe, avo siwakombola kabili.

¹⁴ Gendeni mkaililile ayo imilungu yumuisagule. Leken iyo iwakombole mna gamagazo genu!"

¹⁵ Lakini Waizilaeli wamulongela Mndewa Imulungu, "Tutenda nzambi, tenda vuulonda, lakini tokupula utukombole lelo."

¹⁶ Avo waitupa kutali imilungu ya isi ziyagwe, wamsang'hanila Mndewa Imulungu. Mndewa Imulungu halondile bule kona Waizilaeli ogazika.

¹⁷ Waamoni waiting'hana weka ng'hambi yao ako Gileadi. Vivija Waizilaeli waiting'hana na weka ng'hambi yao ako Misipa.

¹⁸ Iwanhu wa Izilaeli na ivilongozi wa Gileadi waiuza, "Nani yonda yasonge kuitowa na Waamoni? Yonda yasonge kutenda vivo ayo yonda yawe kilongozi wa wenekae wose wa Gileadi."

11

Yefisa

¹ Ako Gileadi kukala na munhu yadahile kuitowa vinogile yokemigwa Yefisa, mwana wa mtwanzi imoja mgoni, na tatake kakemigwa Gileadi.

² Mwehe wa Gileadi vivija kamulelela Gileadi wana wa kimbigalo, avo wana awo viwakulile

wamuwinga Yefisa na wamulongela, “Gweye hudaha bule kupata uhazi kulawa kwa tataetu, kwavija gweye kwa mwana wa mtwanzi iyagwe.”

³ Avo, Yefisa kawakimbila ndugu zake kachola kukala mwiisi ya Tobu. Ako wanhu wene vimvoko waiting'hana na kuilumba na heyo, wamkweleleza mna imianza yake.

⁴ Ako kumwande, Waamoni wawavamila Waizilaeli.

⁵ Waamoni viwawavamile iwanhu wa Izilaeli, iwavele wa Gileadi wachola kumsola Yefisa kulawa isi ya Tobu,

⁶ wamulongela, “Wize utulongoze tuwatowe Waamoni.”

⁷ Lakini Yefisa kawalongela awo iwavele wa Gileadi, “Mweye munihila na muniwinga kulawa mng'anda ya tatangu. Avo habali monizila sambimmagazo genu?”

⁸ Awo iwavele wa Gileadi wamulongela Yefisa, “Gago galeke, sambisiye tukuhindikila gweye ili tuchole wose kuwatowa Waamoni, na gweye kokuwa kilongozi wetu na wenekae wose wa Gileadi.”

⁹ Yefisa kawalongela awo iwavele wa Gileadi, “Kamba mwahanibweza ukae kuitowa na Waamoni na abaho Mndewa Imulungu yahawagela mmakono gangu, niye nokuwa kilongozi wenu.”

¹⁰ Awo iwavele wa Gileadi wamulongela Yefisa, “Mndewa Imulungu ayo msindila wetu, siye to-tenda kamba viulongile.”

¹¹ Avo Yefisa kawakweleleza iwavele wa Gileadi, na wanhu wamtenda mkulu wa iwakalizi na kilongozi wao. Yefisa kalonga mbuli zake zose ako Misipa kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

¹² Abaho Yefisa katuma wasenga kwa imndewa wa Amoni kamulongela, “Tuna ugomvi gani niye na gweye mbaka kwiza kuivamila isi yangu?”

¹³ Ayo imndewa wa Amoni kawedika awo iwasenga wa Yefisa, “Waizilaeli viwasegele Misili, wasola isi yangu kulawa lwanda lwa Alinoni mbaka lwanda lwa Yaboki na lwanda lwa Yolidani. Avo ibwezeni isi ayo kwa tindiwalo.”

¹⁴ Yefisa katuma wasenga kabili kwa imndewa wa Amoni,

¹⁵ wamulongele, “Yefisa kolonga vino Waizilaeli hawasolile isi ya Wamoabu hebu ya Waamoni,

¹⁶ lakini Waizilaeli viwasegele Misili, wabitila kuluwala kuna ibahali ya Shamu na kuvika Kadeshi.

¹⁷ Abaho Waizilaeli watuma wasenga kwa mndewa wa Edomu walonga, ‘Chonde tutogolele tubite mwiisi yako,’ lakini mndewa wa Edomu kalema. Avo, wampula mndewa wa Moabu na heyo vivija kalema. Avo Waizilaeli wasigala ako Kadeshi.

¹⁸ Abaho wachola wabitila kuzunguluka isi ya Edomu na Moabu mbaka wavika mwambu wa kudilawila zuwa wa Moabu, weka ng’hambi kumgwazo wa lwanda lwa Alinoni. Lakini hawengile bule mwiisi ya Moabu, kwavija ulwanda lwa Alinoni awo ukalile imbaka ya Moabu.

¹⁹ Avo Waizilaeli watuma wasenga kwa mndewa Sihoni wa Waamoli ako Heshiboni, wamulongela, ‘Chonde tutogolele tubitile mwiisi yako tuchole mwiisi yetu,’

²⁰ lakini Sihoni kawalemela Waizilaeli sikuwabite mwiisi yake, avo Sihoni

kawating'haniza wanhu zake wose, weka ng'hambi ako Yahasa, waitowa na iwanhu wa Izilaeli.

²¹ Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli, kamgela Sihoni na iwanhu zake mmakono ga Waizilaeli, na hewo wahumwa. Avo Waizilaeli waisola isi yose ya Waamoli iwakalile okala kuko.

²² Waisola isi yose ya Waamoli kulawa lwanda lwa Alinoni mbaka lwanda lwa Yaboki na kulawa kuluwala mbaka lwanda lwa Yolidani.

²³ Avo Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli kawaboka Waamoli isi ayo kuulongozi wa Waizilaeli. Avo gweye kolonda kutuboka isi yetu?

²⁴ Gweye sola gaja gaugweleligwe na imulungu wako Kemoshi. Lakini isi yose Mndewa Imulungu, Imulungu wetu iyabokile na katugwaa siye, ayo yokuwa yetu.

²⁵ Vino kogesa kwa msede kubanza Balaki mwanage Sipoli yakalile mndewa wa Moabu? Heyo hagombile na Waizilaeli hebu kuitowa na hewo ili yaisole isi ayo.

²⁶ Kipindi chose Waizilaeli viwakalile kudibuga da Heshiboni na ivijiji vake, na kudibuga da Aloeli na ivijiji vake, na mna gamabuga gose geli mwi-ingema ya lwanda lwa Alinoni kwa miyaka magana madatu, habali hugakombole kipindi acho?

²⁷ Avo, niye sikutendele kinhu kihile, gweye kobananga kuitowa na niye. Mndewa Imulungu yeli msemi kolamula lelo hagati ya Waizilaeli na Waamoni.”

²⁸ Lakini imndewa wa Waamoni hazitegeleze mbuli za Yefisa ziyalongile kumwake.

Kuiduwila kwa Yefisa

²⁹ Abaho Loho ya Mndewa Imulungu imwingila Yefisa, na heyo kasegela kabitila Gileadi na Manase, na kulawa Misipa mwiisi ya Gileadi na kagen-delela na mwanza mbaka kavika kwa Waamoni.

³⁰ Yefisa kaiduwila kwa Mndewa Imulungu kalonga, “Uhawagela Waamoni mmakono gangu,

³¹ avo, chochose chonda kilawe kunze kulawa mng'anda yangu kunibokela vonda nibwele kuwabiga Waamoni, acho chokuwa chako gweye Mndewa Imulungu. Acho nokilava nhosa ya kusoma moto.”

³² Avo, Yefisa kaloka ulwanda kaitowa na Waamoni, Mndewa Imulungu kawagela Waamoni mmakono gake.

³³ Kawabiga vinogile ng'hani, kagasola mabuga malongo mabili kulawa Aloeli mbaka Miniti na mbaka ako Abeli Kelamimu. Avo, Waamoni wahumwa na Waizilaeli.

Mndele wa Yefisa

³⁴ Abaho Yefisa viyakalile kobwela ukae kumwake ako Misipa, mndele wake kalawa kunze kumbokela kuno kotowa kilongelongo na kucheza. Mndele ayo kakala mwana yaiyeka wa Yefisa. Yefisa kakala kaduhu mwana iyagwe, wa kitwanzi hebu wa kimbigalo.

³⁵ Yefisa viyamone, kadega viwalo vake kwa usungu kalonga, “Mndele wangu! Kunibena nguvu. Habali kongalila gehile. Niiduwila kwa Mndewa Imulungu na niye sidaha kugimbula gaja ganongile.”

³⁶ Imwana kamwidika, “Tata kamba kuiduwila kwa Mndewa Imulungu kinhu, avo sang'hana

kamba viulongile, kwavija sambi kakutenda uwabwezele gehile awo wakwihile Waamoni.”

³⁷ Abaho kamulongela tatake, “Nokupula kinhu kimoja, unigwee miyezi mibili, nichole na mbwiga zangu kuvigongo, nikaiyalale mbuli ya kufa kwangu ning'hali sinasoligwa.”

³⁸ Tatake kamtoglela yachole kuko kwa miyezi mibili. Na heyo kachola na mbwiga zake, waiyalala mbuli ya kufa kwake yang'hali hanasoligwa.

³⁹ Viishile ayo imiyezi mibili kabwela ukae, abaho tatake kamtendela kamba viyaiduwile. Mndele ayo kakala hanawasa na mbigalo yoyose. Avo kulawa kipindi acho wanhu wa Izilaeli wakala otenda kamba vivo,

⁴⁰ kila mwaka iwandele wa Izilaeli wacholaga kuiyalala kwa siku nne mbuli ya kufa kwa mndele wa Yefisa wa Gileadi.

12

Yefisa kogomba na iwanhu wa kabila da Efulaimu

¹ Wanhu wa kabila da Efulaimu waiting'hana kwa ng'hondo, waloka ulwanda lwa Yolidani wavika kwa Zafoni na wamulongela Yefisa, “Habali kuloka umwambu na kuitowa na Waamoni na hutukemile siye tuchole wose? Siye tokusoma moto gweye mng'anda yako!”

² Yefisa kawalongela, “Niye na wanhu zangu tukala tuihile ng'hani na Waamoni. Niwapula munitaze ila hamwizile kunikombola.

³ Vinyonile mulema kwiza kunikombola, niuhonza ugima wangu, niloka ili nikaitowe

na Waamoni, na Mndewa Imulungu kawagela mmakono gangu. Avo, habali lelo mwiza kuitowa na niye?”

⁴ Avo, Yefisa kawakema wanhu wose wa Gileadi hamoja, kaitowa na wanhu wa Efulaimu. Wanhu wa Efulaimu wahumwa na iwanhu wa Gileadi. Wanhu wa Gileadi wawatowa iwanhu wa Efulaimu kwavija walonga, “Mweye wanhu wa Gileadi mwa wakimbizi mokala mwiisi ya wanhu wa Efulaimu na wanhu wa Manase.”

⁵ Abaho iwanhu wa Gileadi wagoga maloko gose ga ulwanda lwa Yolidani ili munhu yoyose kulawa kabila da Efulaimu sikuyaloke. Munhu yoyose yokimbila ing'hondo yahalonda kuloka, wanhu wa Gileadi wamuuza, “Vino gweye kolawa kabila da Efulaimu?” Kamba yahedika, “Aka,”

⁶ wamulongela, “Vinoga, avo ulonge Shiboleti.” Heyo kalonga “Siboleti,” kwavija hadahile kulonga vinogile, avo wamgoga na kumkoma aho hana gamaloko ga Yolidani. Avo, kwa siku azo wakomigwa wanhu wa Efulaimu elufu alobaini na mbili.

⁷ Yefisa kakala msemi wa iwanhu wa Izilaeli kwa miyaka sita. Abaho Yefisa imunhu kulawa Gileadi kafa, kazikigwa mwiisi ya Gileadi kudibuga jake.

Ibizani na Eloni na Abidoni

⁸ Viyafile Yefisa, Ibizani yalawile kudibuga da Beselehemu kawa msemi wa iwanhu wa Izilaeli.

⁹ Heyo kakala na wana wa kimbigalo malongo madatu na wana wa kitwanzi malongo madatu. Wanage awo wa ikitwanzi malongo madatu wasoligwa na wanhu wa kunze ya lukolo lwake,

vivija kawagala wandle malongo madatu kulawa kunze ya lukolo lwake ili wasoligwe na wange wa ikimbigalo. Ibizani kakala msemi wa iwanhu wa Izilaeli kwa miyaka saba.

¹⁰ Abaho Ibizani kafa na kazikigwa ako Beselehemu.

¹¹ Viyafile Ibizani, Eloni kulawa kabila da Zebuloni kawa msemi wa iwanhu wa Izilaeli kwa miyaka longo.

¹² Abaho Eloni imunhu kulawa Zebuloni kafa na kazikigwa ako Aiyaloni mwiisi ya kabila da Zabuloni.

¹³ Viyasegele heyo, Abidoni mwanage Hileli, kulawa kudibuga da Pilatoni kawa msemi wa iwanhu wa Izilaeli.

¹⁴ Heyo kakala na wana wa kimbigalo malongo mane na wazukulu malongo madatu, hewo wakwela vihongwe malongo saba. Abidoni kawa msemi wa iwanhu wa Izilaeli kwa miyaka minane.

¹⁵ Abaho Abidoni mwanage Hileli kulawa kudibuga da Pilatoni kafa, na kazikigwa ako kudibuga da Pilatoni mwiisi ya kabila da Efulaimu, kuvigongo va Waamaleki.

13

Kuvumbuka kwa Samsoni

¹ Waizilaeli wamtendela gehile kabili Mndewa Imulungu, na heyo kawagela mmakono ga Wafilisiti kwa miyaka malongo mane.

² Kukala na munhu imoja ako Sola, kolawa kabila da Dani, twaga jake Manoa. Mwehe wake kakala mgumba na kakala kabule wana.

³ Siku dimoja msenga wa Mndewa Imulungu kamulawila mtwanzi ayo, kamulongela, “Gweye kwa mgumba, hudaha kulela wana, lakini kogoga inda na kolela mwana wa kimbigo.

⁴ Avo witeganye, uleke kung'wa divai hebu ugimbi na sikuje kinhu chochose kigomesigwe,

⁵ kwavija kogoga inda na kolela mwana wa kimbigo. Mvili za mwana ayo sikuzibeigwe, heyo Mnazili kwavija mwana ayo kalavigwa kwa Mndewa Imulungu yang'hali mmunda. Na heyo kosonga kuwakombola Waizilaeli kulawa mmakono ga Wafilisiti.”

⁶ Avo, mtwanzi ayo kachola kumulongela mbigalo wake, “Imunhu wa Imulungu kanizila, khangha chake choneka kamba msenga wa Imulungu. Niye simuuzile bule kolawa kwahi na heyo hanongele bule twaga jake nani.

⁷ Lakini kanongela kamba nogoga inda na nolela mwana wa kimbigo. Kanilagiza sikuning'we divai hebu ugimbi hebu kuja kinhu chochose kigomesigwe, heyo Mnazili kwavija mwana ayo kalavigwa kwa Imulungu yang'hali mna iinda mbaka vonda yafe.”

⁸ Abaho Manoa kampula Mndewa Imulungu, kalonga, “Nokupula Imulungu, chonde umtume kabili imunhu wako yumtumile ili yatufunze gaja golondigwa kumtendela mwana ayo yonda yavumbuke.”

⁹ Imulungu kamuhulika Manoa, imsenga wa Imulungu kamcholela kabili mtwanzi ayo viyakalile kumgunda. Lakini imbigalo Manoa kakala kahaduhu, hakalile na imwehe bule.

¹⁰ Mtwanzi ayo kakimbila himahima, kamulongela imbigalo, “Agweye! Imunhu ija yanizile siku dija kanizila kabili.”

¹¹ Manoa kailongoza na imwehe mbaka kwa imunhu ayo na kamuuzi, “Gweye ayo imunhu yalongile na mtwanzi ino?” Imunhu ayo kamwidika, “Ona, iyo niye.”

¹² Avo Manoa kalonga, “Ago gaulongile gahalawilila, tumtendele choni ayo imwana? Na mwana ayo kotenda choni?”

¹³ Msenga wa Mndewa Imulungu kamulongela Manoa, “Mwehe wako yagoge gose ganimulongele.”

¹⁴ Yaleke kuja kinhu chochose kilawa mumz-abibu na yaleke kung'wa divai hebu ugimbi na sikuyaje kinhu chochose kigomesigwe. Yagagoge gose ganimulagize.”

¹⁵ Manoa kamulongela ayo imsenga wa Mndewa Imulungu, “Chonde, ukale kidogo mbaka tukutelekele mwana mbuzi.”

¹⁶ Ayo imsenga wa Mndewa Imulungu kamulongela Manoa, “Hata kamba monisusumiza kukala kidogo, sija bule ndiya yenu. Lakini kamba wahalonda utende nhosa ya kusoma moto, umulavile Mndewa Imulungu.” Manoa hajuwile bule kamba ayo kakala msenga wa Mndewa Imulungu.

¹⁷ Avo, Manoa kamulongela imsenga ayo wa Mndewa Imulungu, “Tulongele twaga jako nani, ili gaja gaulongile gahalawila tukutogole.”

¹⁸ Imsenga wa Mndewa Imulungu kamwidika, “Habali kolonda kujuwa twaga jangu, twaga jangu da unzonza.”

¹⁹ Avo Manoa kamtanda imwana mbuzi na nhosa ya indiya, kavika uchanha ya dibwe na kamulavila Mndewa Imulungu. Ayo imsenga katenda unzonza kuno Manoa na imwehe olola.

²⁰ Avo, Manoa na imwehe viwakalile olola milambi ya umoto viikwela uchanha kuulanga, wamona imsenga kakala mmilambi ayo kochola kuulanga. Avo Manoa na imwehe wagwa kingubanguba.

²¹ Msenga ayo hawalawile bule kabili Manoa na imwehe. Manoa kajuwa kamba ayo kakala msenga wa Mndewa Imulungu.

²² Manoa kamulongela imwehe, “Siye tofa, kwavija tumona Imulungu.”

²³ Lakini imwehe kamwidika, “Maza Mndewa Imulungu yalondile kutukoma sambu yabokele nhosa yetu ya kusoma moto na nhosa ya indiya, vivija sambu yatulagusile gaja gose na kutugwaa malagizo.”

²⁴ Abaho mwehe wa Manoa kaifungula mwana wa kimbigalo, na kamgwaa twaga Samsoni. Mwana ayo kakula na Mndewa Imulungu kamtenda yamwede.

²⁵ Loho wa Mndewa Imulungu kasonga kumgaza viyakalile ako Mahane Dani isi ikalile hagati ya Sola na Eshitaoli.

14

Samsoni na mtwanzi kulawa Timina

¹ Siku dimoja Samsoni kahumuluka ako Timina, kuko kamona mtwanzi imoja, ayo kakala mndele wa Mfilisiti.

² Viyabwelile ukae kawalongela tatake na mamake, “Nimona mndele imoja wa Mflisiti ako Timina. Avo nolonda munisolele yawe mwehe wangu.”

³ Lakini tatake na mamake wamulongela, “Vino kuduho mndele yoyose kuna iwandugu zako hebu kwa iwanhu wetu wose mbaka uchole kusola mwehe kwa Wafilisiti, iwanhu hawengile kumbi bule?” Lakini Samsoni kamulongela tatake, “Nisoleleni mndele ayo, niye nimnogela.”

⁴ Tatake na mamake hawajuwile kamba mbuli ayo ilawa kwa Mndewa Imulungu, kwavija kakala kozahila nyafasi ili yawakoboze Wafilisiti, kwavija kipindi aho Wafilisiti wakala owatawala Waizilaeli.

⁵ Abaho, Samsoni kachola Timina na tatake na mamake, viwavikile kumigunda ya mizabibu ako Timina, baho kalawila mwana wa simba kambumila Samsoni.

⁶ Baho Loho ya Mndewa Imulungu imwingila Samsoni, hamoja kakala kaduhu kinhu mmakono gake, kambalula simba ayo, kamba munhu yobalula mwana wa mbuzi. Lakini Samsoni hawalongele bule tatake na mamake mbuli ayo.

⁷ Abaho kahumuluka kachola kalonga na ayo imndele, Samsoni kamnogela mndele ayo.

⁸ Vikibitile kipindi kabwela kuko Timina kumsola ayo imndele. Viyakalile mnzila kahinduka yalole umtufi wa ija isimba, aho kona nyuki na uki ukala mumo.

⁹ Avo, kausola uki awo mmakono na kakala koja kuno kogenda mnzila. Kawavikila tatake na mamake kawagwaa uki na hewo vivija wauja.

Lakini hawalongele bule kamba uki awo kaulava mumtufi wa simba.

¹⁰ Tatake kachola ukae kwa ayo imndelee na Samsoni katenda nyimwilinyimwili kamba viwakalile wang'hali otenda iwabwanga.

¹¹ Wafilisiti viwamone Samsoni wamgalila wabwanga malongo madatu wakale na heyo kwa inyimwilinyimwili.

¹² Samsoni kawalongela, “Niye nowategela kitendawili kimoja. Kamba mwahanongela fambulu jake choni kuzisiku saba za inyimwilinyimwili, nowagwaa viwalo malongo madatu va kitani na nowagwaa viwalo malongo madatu viyagwe,

¹³ lakini kamba hamdaha bule kukitegula kitendawili acho, mweye monigwaa viwalo malongo madatu va kitani na monigwaa viwalo malongo madatu viyagwe.” Hewo wamulongela, “Ona, longa tukihulike acho ikitendawili.”

¹⁴ Samsoni kawalongela,
“Kulawa kwa ayo yajaga, kilawa kinhu chakuja,
na kulawa kwa mwene nguvu, kilawa kinhu cha mulile.”
Kwa siku ndatu wabwanga awo hawadahile kutegula kitendawili acho.

¹⁵ Avo, siku da ikane wamulongela mwehe wake Samsoni, “Umbembekeze mkasano wako yatutegulile acho ikitendawili, ama tokusoma moto gweye na ng'anda ya tatako. Vino, mweye mutugoneka hano twize mutuboke vinhu vetu?”

¹⁶ Mwehe wa Samsoni kamcholela Samsoni akuno kolila, kamulongela, “Gweye konihila,

huninogela bule. Kuwategela kitendawili wanhu zangu na hunongele bule ukutegula kwake.”

Samsoni kamwidika, “Niye siwalongele bule hata tatangu na mamangu, avo nokulongelaze gweye?”

¹⁷ Lakini kagendelela kulila kwa siku zose saba za inyimwilinyimwili. Siku da saba Samsoni kamtegulila imwehe ikitendawili acho kwavija kamgaza ng'hani. Imwehe kawalongela iwanhu zake ikitendawili acho.

¹⁸ Siku dija da saba zuwa hadinahonga wamulongela Samsoni,

“Kinhu gani chamulile kubanza uki?

Nani mwene nguvu kubanza simba?”

Samsoni kawedika, “Maza hamulimile na ng'ombe wangu sambu mujuwe kutegula ikitendawili changu.”

¹⁹ Baho Loho ya Mndewa Imulungu imwingila Samsoni kwa nguvu, na heyo kachola kudibuga da Ashikeloni, kawakoma wanhu malongo madatu, abaho kavisola viwalo vao, kawagwaa wanhu awo wakitegule ikitendawili chake. Abaho kachola ukae kwa tatake akuno kagevuzika.

²⁰ Na imwehe wa Samsoni kagweleligwa imb-wiga yamwimilile viyakalile komsola isiku ya nyimwilinyimwili.

15

Wafilisiti ohumwa na Samsoni

¹ Siku ndodo vizibitile, msimu wa kusenga ingano, Samsoni kasola imwana mbuzi kamcholela mwehe wake. Kamulongela tata mkwe

wake, “Nolonda kumona mwehe wangu kudigati jake.” Lakini tata wa imwehe kamulemela,

² kamulongela, “Niye njuwa gweye kumwihila, nimuleka yasoligwe na mbwigako. Lakini kabaha mdodo wake kanoga kubanza heyo. Chonde umsole heyo.”

³ Samsoni kawalongela, “Sambi sikoneka nibananga kwa gehile gonda niwatende Wafilisiti.”

⁴ Avo, Samsoni kasegela, kawagoga mbweha magana madatu kawafunga imikila wabili wabili. Abaho keka kiwenge hagati ya kila iwambweha wabili.

⁵ Abaho kabwinha moto mviwenge vivo kawalekesa, na hewo wengila kumigunda ya Wafilisiti na kulukuza makinza ga ngano na ingano ikalile hainasengwa na vivija imigunda ya mizeituni.

⁶ Avo Wafilisiti wauza, “Nani yatendile vino?” Walongeligwa, “Ayo Samsoni, imukwe wa Mtimina, katenda vivo kwavija tatake mkwe kamsola imwehe wa Samsoni kamgwelela mbwigake Samsoni.” Avo Wafilisiti wachola wamsoma moto mndeke ayo na tatake.

⁷ Samsoni kawalongela awo Iwafilisiti, “Kamba vivo mutendile, noiduwila, sisegela mbaka nilihe gago gamtendile.”

⁸ Avo, kawatowa ng'hani na kawakoma wanhu wengi. Abaho kachola kukala mwiimhango ya dibwe ako Etamu.

⁹ Abaho Wafilisiti weza, weka ing'hambi yao mwiisi ya Yuda na wadivamila buga da Lehi.

¹⁰ Wanhu wa Yuda wawauza, “Habali mwiza kututowa?” Hewo wedika, “Siye twiza kumgoga

Samsoni na kumtenda kamba viyatutendile siye.”

¹¹ Avo, wanhu elufu ndatu wa Yuda wamcholela Samsoni mwiimhango ya dibwe ako Etamu wamulongela, “Vino hujuwa bule kamba Wafilisiti otutawala? Lola tanhu viutendile!” Samsoni kawedika, “Niwatendela kamba vija viwaniten-dele niye.”

¹² Wamulongela, “Twiza kukugoga na kukugala kwa Wafilisiti.” Samsoni kawalongela, “Iduwileni kamba mweye wenyego hamng’homa bule.”

¹³ Hewo wamulongela, “Aka, siye hatukukoma bule ila tokufunga na tokugela mmakono gao.” Avo wamgodeka nzabi mbili za sambu na wamulava mwiimhango.

¹⁴ Viyavikile Lehi, Wafilisiti wamcholela akuno okemelela. Bahaja Loho ya Mndewa Imulungu imwingila Samsoni kwa nguvu, na zinzabi ziya-fungigwe mmakono zikanhika kamba kitani kilagale mmoto na zilagala hasi.

¹⁵ Samsoni kadondola lukongolo lwa lusaya lwa kihongwe, kawakoma wanhu elufu imoja kwa ulukongolo alo.

¹⁶ Abaho Samsoni kalonga,
“Kwa lukongolo lwa lusaya lwa kihongwe,
nilundiza mitufi,
kwa lukongolo lwa lusaya lwa kihongwe,
ng’homa wanhu elufu.”

¹⁷ Viyalongile vivo, kalwasa alo ulukongolo lwa ulusaya. Hanhu aho hakemigwa Lamati Lehi.*

¹⁸ Abaho Samsoni kona ng’hilu ng’hani. Avo, kampula Mndewa Imulungu, kalonga,

* **15:17** Kwa Kiebulania *Lamati Lehi* fambulo jake kigongo cha lusaya.

“Imulungu, gweye kunigwaa ukombola uno, niye msang'hanaji wako. Sambu kondeka nife kwa ng'hilu na ngogigwe na wano Iwafilisiti hawengile kumbi?”

¹⁹ Imulungu kafungula hanhu hakalile na simo ako Lehi, mazi galawa. Samsoni kagang'wa mazi gago na nguvu zimbwelela. Avo, mbwibwi ayo ikemigwa Eni Hakole,[†] na ing'hali kuko ako Lehi mbaka lelo.

²⁰ Samsoni kakala msemi wa Waizilaeli kwa miyaka malongo mabili, mkipindi acho cha Wafilisiti.

16

Samsoni na Delila

¹ Siku dimoja Samsoni kachola kudibuga da Gaza, kamona mtwanzi imoja mgoni na kawasa na heyo.

² Wenekae wa Gaza walongeligwa, “Samsoni kabaha keza.” Avo wahazunguluka aho hayakalile na waifisa wambeta kumulango wa dibuga kilo kigima. Wakala aho hana umulango tuluu obeta kilo chose olonga, “Leka tumbete mbaka imitondo abaho tumkome.”

³ Lakini Samsoni kasigala kudibuga mbaka kilo kikulu. Kilo acho kalamuka kalawa kunze kuno kavigoga iviwambaza vibili va umulango wa dibuga kaving'ola na kavipapa mmaega kalawa navo kunze mbaka kuinhembeti ya ulugongo ako behi ya Hebuloni.

[†] **15:19** Kwa Kiebulania *Eni Hakole* fambulo jake imbwibwi ya imunhu yokemelela.

⁴ Vigabitile gago, Samsoni kamnogela mtwanzi imoja yakalile ako kubonde da Soleki, twaga jake Delila.

⁵ Iwakulu wa Wafilisiti wamcholela Delila, wamulongela, “Muhembekeze Samsoni ili yakulongele disina da zinguvu zake na todahaze kumgoga ili tumfungu. Na kila imoja wetu kokugwaa vihande elufu imoja na gana dimoja va shaba.”

⁶ Avo, Delila kamulongela Samsoni, “Chonde, nilongele disina da zinguvu zako, nilongele munhu yatende choni ili ulemelwe na yakufungu.”

⁷ Samsoni kamwidika, “Kamba munhu yahani-funga kwa nzabi mbisi saba za upinde, aho nonyolila na nokuwa kamba imunhu yoyose iyagwe viyali.”

⁸ Abaho Iwakulu wa Wafilisiti wamgalila Delila nzabi azo saba mbisi za upinde, na heyo kamfunga Samsoni.

⁹ Delila kakala yawekile wanhu wamvamile Samsoni kudigati da mng'anda. Abaho kamulongela Samsoni kwa sauti ng'hulu, “Samsoni, Wafilisiti weza kukuvamila.” Samsoni kazikanha zinzabi azo kamba luzi lwa kusonela kiwalo vilukwaka moto. Avo kuduha yajuwile disina da zinguvu zake.

¹⁰ Delila kamulongela Samsoni, “Lola gweye kunigeweza na kunivizila. Chonde, nilongele munhu kodahaze kukufunga.”

¹¹ Samsoni kamwidika, “Wanhu wahanifunga kwa nzabi za sambu hazinafungiligwa kinhu, aho nonyolila na nokuwa kamba imunhu yoyose iyagwe viyali.”

¹² Avo, Delila kasola nzabi za sambu, kamfunga

Samsoni. Abaho kamulongela Samsoni kwa sauti ng'hulu, "Samsoni, Wafilisiti weza kukuvamila." Kipindi acho kukala na wanhu kudigati waifisa wamvamile. Samsoni kazikanha azo zinzabi zikalile mmakono gake kamba luzi.

¹³ Abaho Delila kamulongela Samsoni, "Mbaka sambi kunigeweza na kunivizila. Nilongele munhu viyodaha kukufunga." Samsoni kamulongela, "Wahaviluka ivifufula vangu saba va mvili zangu mkikumbi na wahavifunga kwa kigingi, aho nonyolila na nokuwa kamba imunhu yoyose iyagwe viyali."

¹⁴ Samsoni viyawasile Delila kaviluka ivifufula saba va zimvili za Samsoni mkikumbi na kavi-funga kwa kigingi. Abaho kamulongela Samsoni, "Samsoni! Wafilisiti okwiza kukuvamila." Samsoni kalamuka muutulo kaking'ola kija ikigingi na kakidega kija ikikumbi.

¹⁵ Delila kamulongela Samsoni, "Avo kolongaze koninogela akuno mmoyo konihila? Mwanza wa kadatu uno konigeweza. Hunanongela bule disina da zinguvu zako kudili."

¹⁶ Delila viyagendelele kumgaza Samsoni kila siku. Samsoni kadonha behi na kufa,

¹⁷ kamulongela gose, kalonga, "Mvili zangu hazinabeigwa. Niye na Mnazili nilavigwa kwa Mndewa Imulungu kulawa mna iinda ya mamangu. Kamba munhu yahanibea nguvu zoni-lawa, aho nonyolila na nokuwa kamba imunhu yoyose iyagwe viyali."

¹⁸ Avo, Delila viyone kamba Samsoni kamulon-gela gose, kawakema iwakulu wa Wafilisiti, kawa-longela, "Mwize mwanza uno wiyeke kwavija

Samsoni kanongela gose.” Iwakulu wa Wafilisiti wamcholela Delila akuno wamgalila zisente zi-waitogolele.

¹⁹ Na heyo Delila kamhembekeza Samsoni yawase utulo kugamavindi gake, kamkema munhu yambee vija ivifufula saba va zimvili. Abaho Delila kasonga kumgaza Samsoni kwavija nguvu zikala zimulawile.

²⁰ Delila kamulongela Samsoni, “Samsoni! Wafilisiti okwiza kukuvamila!” Samsoni kalamuka muutulo kuno kolonda kuigombela kamba viyatendaga. Kumbe hajuwile kamba Mndewa Imulungu kakala yamulekile.

²¹ Wafilisiti wamgoga, wamng'ola gameso, wamgala ako Gaza, wamfunga kwa mHINGU za shaba, na wamnanahiza yadunde usage wa ngano ako kukifungo.

²² Lakini kumwande mvili zake zisonga kukula kabili tangu viwambeiy.

Ifaya Samsoni

²³ Iwakulu wa Wafilisiti waiting'hana ili kudeng'helela na kumulavila nhosa imulungu wao yakemigwe Dagoni. Avo, wakala okwimba, “Imulungu wetu kamgela mmakono getu Samsoni ayo yokala yotwihila.”

²⁴ Wanhu viwamone Samsoni wamgwaa nhogolwa imulungu wao akuno olonga, “Imulungu wetu kamgela mmakono getu ayo yokala yotwihila ayo yokala yoinanga isi yetu na kawakoma wanhu wengi kumwetu.”

²⁵ Viwakalile odeng'helela mmizoyo yao, walonga, “Mgaleni Samsoni yatusekeze.” Avo

wamulava Samsoni kukifungo, wamgala na heyo kawasekeza. Wamwika hana zimhanda za ing'anda.

²⁶ Samsoni kamulongela imbwanga yakalile komulongoza, “Ngale nizikwase zimhanda zisigamiligwe na ing'anda ino ili na niye nisisigamile.”

²⁷ Ng'anda ayo ikala imemile wanhu, wambi-galo na watwanzi. Iwakulu wose wa Wafilisiti wakala aho na kudigati da uchanha kukala na wanhu kamba elufu ndatu wambigalo na watwanzi, wakala omulola Samsoni viyowasekeza.

²⁸ Baho Samsoni kampula Mndewa Imulungu kalonga, “Go, Mkulu Mndewa Imulungu nokupula unikumbuke. Nigwee nguvu mwanza uno umoja, ili niwabwezele awo Iwafilisiti wagang'olile meso gangu mabili.”

²⁹ Samsoni kazigoga azo zimhanda mbili zisigamiligwe na ing'anda yose, mkono wa ukudila kagoga mhanda ino na wa ukumoso kagoga mhanda iyagwe.

³⁰ Abaho Samsoni kalonga, “Leka nife hamoja na wano Iwafilisiti.” Kazisung'ha zimhanda kwa nguvu zake zose. Ing'anda iwagwila iwakulu awo wose wa Wafilisiti wakalile mgati. Iwanhu wafile hamoja na Samsoni wakala wengi kubanza iwanhu yawakomile aho viyakalile mgima.

³¹ Ndugu zake weza walusola ulukuli, waluzika hagati ha buga da Sola na buga da Eshitaoli kudi-panga da Manoa, tatake. Samsoni kakala msemi wa Izilaeli kwa miyaka malongo mabili.

17

Mika na Mulawi

¹ Ako kuvigongo va Efulaimu kukala na munhu imoja twaga jake Mika.

² Siku dimoja kamulongela mamake, “Vija ivihande elufu imoja na gana dimoja va shaba vibigwe, na gweye kumduwila ayo yakwibile akuno niye nokutegeleza, niye ayo nivisolile, ni-navo.” Mamake kalonga, “Mwanangu Mndewa Imulungu yakutendele ganogile.”

³ Mika kambwezela mamake avo ivihande elufu imoja na gana dimoja va shaba. Mamake kalonga, “Ili makungu sikugakupate, novilava vihande vino kwa Mndewa Imulungu, ili kusongola kinyago na kukikumuga shaba. Avo sambi nokubwezela gweye vihande avo.”

⁴ Mika viyambwezele mamake vihande avo, mamake kasola vihande magana mabili, kamgwaa munhu yodaha kusongola kinyago na kukikumuga shaba, imunhu ayo kasongola ikinyago. Kinyago acho kikigwa mng'anda ya Mika.

⁵ Ayo Mika, kakala na hanhu hake ha kutambikila. Katenda kikoti cha mulava nhosa na ivinyago, abaho kamsagula mwanage imoja yawe mulava nhosa.

⁶ Siku azo kukala kудuhu mndewa mwiisi ya Izilaeli, kila munhu katenda kamba vyalondile.

⁷ Siku azo kukala na mbwanga imoja mulawi kudibuga da Beselehemu mwiisi ya Yuda, kakala mgeni yokala na iwanhu wa kabila da Yuda.

⁸ Mbwanga ayo kasegela Beselehemu mwiisi ya Yuda, kachola kuzahila hanhu hayagwe ha

kukala. Mmwanza wake kavika mng'anda ya Mika mwiisi ya kuvigongo va Efulaimu.

⁹ Mika kamuuzwa, “Kulawa kwahi?” Heyo kamwidika, “Niye na mulawi kulawa kudibuga da Beselehemu mwiisi ya Yuda. Nokala kokose konda nipate nyafasi.”

¹⁰ Mika kamwidika, “Ukale na niye, uwe kamba tata na mulava nhosa wangu. Nokuliha vihande longo va shaba kila mwaka na nokugwaa viwalo na gaja golondigwa.” Avo ayo Imulawi kengila mng'anda.

¹¹ Ayo Imulawi katogola kukala na Mika, mbwanga ayo kawa kamba imoja wa wanage Mika.

¹² Mika kamsagula Mulawi ayo, kawa mulava nhosa wake, na kakala mng'anda yake.

¹³ Abaho Mika kalonga, “Sambi nojuwa kamba Mndewa Imulungu konitenda nimwede kwavija nokala na Mulawi ino kamba mulava nhosa wangu.”

18

Mika na iwanhu wa kabila da Dani

¹ Kipindi acho kukala kuduha mndewa mwiisi ya Izilaeli. Kipindi acho wanhu wa kabila da Dani wakala ozahila isi ya kukala kamba uhazi wao, kwavija wakala wang'hali hawanapata isi yao mna gamakabila ga Izilaeli.

² Avo wanhu wa kabila da Dani watuma wanhu watano wene nguvu olawa Sola na kulawa Eshitaoli, ili waisungulile isi ayo. Avo wanhu awo wavika mwiisi ya kuvigongo va Efulaimu kuna ing'anda ya Mika, wawasa mumo.

³ Viwakalile wang'hali mng'anda ya Mika, viwahulike imbwaga imulawi kolonga wajuwa kamba hakalile mwenekae. Wahinduka wamuuzi, “Nani yakugalile hano? Hano kotenda choni?”

⁴ Heyo kawedika, “Mika kailagana na niye, kanitenda niwe mulava nhosa wake.”

⁵ Na hewo wamulongela, “Chonde, utuuzile kwa Imulungu kamba topata ganogile mmwanza wetu.”

⁶ Ayo imulava nhosa kawalongela, “Muchole kwa tindiwalo. Mndewa Imulungu kowalongoza mmwanza wenu.”

⁷ Avo wanhu awo watano wasegela, wachola kudibuga da Laishi. Wawona wanhu wa kuko viwakalile bila kudumba kamba wanhu wa Sidoni. Wanhu awo hawagombaga na munhu hebu wabule unduya nduya na hawaswelile kinhu mwiisi yao. Wakala kutali na wanhu wa Sidoni, na wakala hawaitogolele na iwanhu wa isi iyagwe kuwataza.

⁸ Avo awo iwanhu wacholile kuisungulila isi ayo wabwela kwa iwandugu zao ako Sola na Eshitaoli na hewo wauzigwa, “Mtugalila usenga gani?”

⁹ Hewo walonga, “Mwinuke tuchole tukaivamile isi ayo. Tuyona isi yao inoga. Sikumukale hano bila sang'hano yoyose. Sambi mukawe kuchola kuisola isi ayo.

¹⁰ Mwahavika ako mowona iwanhu awo, hawagesa kamba isi yao yodaha kuvamiligwa. Isi ayo ng'hulu haiswelile kinhu chochose, na Imulungu kaigela mmakono genu.”

¹¹ Avo, wanhu magana sita wa kabila da Dani akuno wapapa misale yao wasegela ako Sola na

Eshitaoli, wachola kuitowa.

¹² Weka ng'hambi yao ako Kiliati Yealimu mwiisi ya Yuda. Avo hanhu aho, mwambu wa kudi-hongela zuwa wa Kiliati Yealimu hakemigwa Mahane Dani mbaka lelo.

¹³ Kulawa kuko wachola mwiisi ya kuvigongo va Efulaimu na wavika mng'anda ya Mika.

¹⁴ Wanhu awo watano wacholile kuisungulila isi ayo ya Laishi wawalongela ndugu zao, “Vino mojuwa kamba mng'anda imoja mzing'anda zino kuna kinyago kikumugigwe shaba na kikoti cha mulava nhosa na vinyago viyagwe? Avo gelegezeni va ukusang'hana.”

¹⁵ Avo wahinduka wachola mng'anda ya Mika, wengila mgati na wauza mbuli za ayo imbwaga Imulawi.

¹⁶ Kipindi acho waja iwanhu magana sita wa kabila da Dani akuno wapapa migoha yao ya kuitowela wema kumulango.

¹⁷ Wanhu awo iwatano wacholile kuisungulila isi ayo, wengila mng'anda, wakisola kija ikinyago kikumugigwe shaba na kikoti cha mulava nhosa na vinyago viyagwe. Kipindi acho ija imulava nhosa kakala yemile kumulango hamoja na iwanhu waja magana sita wakalile na imigoha.

¹⁸ Wanhu awo viwengile mng'anda ya Mika na kusola kinyago kikumugigwe shaba na kikoti cha mulava nhosa na vinyago viyagwe, ayo imulava nhosa kawauza, “Motenda choni?”

¹⁹ Hewo wamulongela, “Unyamale, sikuulonge mbuli, tuchole wose uwe kamba tataetu na mulava nhosa wetu. Hebu kokonaze? Avo vinoga gweye uwe mulava nhosa wa munhu imoja hebu

uwe mulava nhosa wa kabila dimoja mwiisi ya Izilaeli?”

²⁰ Ayo imulava nhosa kadeng'helela, kasola ikikoti na kinyago kikumugigwe shaba na vinyago viyagwe, kawakweleleza.

²¹ Avo wasonga umwanza, akuno wawalongoza iwana na fugo zao na vinhu vao vose.

²² Viwavikile kutali na ing'anda ya Mika, iwanhu wakalile behi na Mika wakemigwa, wawakweleleza iwanhu wa kabila da Dani, na wawavika.

²³ Wawakemelela iwanhu wa Dani, hewo wahinduka wamuza Mika, “Kolonda choni mbaka kutukweleleza na iwanhu wose wano?”

²⁴ Mika kawedika, “Mweye musola imilungu yangu inisongole na musola mulava nhosa wangu, mndeka nabule kinhu. Avo moniiza, ‘Kolonda choni?’ ”

²⁵ Wanhu wa kabila da Dani wamulongela, “Gweye unyamale, sambu wanhu weli na ludoko vitwili wakwizile na kukukoma gweye na wanhu wa mng'anda mmwako.”

²⁶ Mika viyone kamba wanhu awo wabanza kwa zinguvu, kahinduka kabwela ukae. Iwanhu awo wa kabila da Dani wasegela.

²⁷ Wanhu awo wa kabila da Dani wavisola ivinhu avo viyatendile Mika, wamsola na ija imulava nhosa wake. Avo wachola kuwavamila wanhu wa Laishi wakalile hawagesa kamba isi yao yodaha kuvamiligwa na wawakoma iwenekae wakalile mumo, wadisoma moto buga jose.

²⁸ Iwenekae wa buga dijo wakala wabule munhu wa kuwataza kwavija wakala kutali na

buga da Sidoni, na wakala hawaitogolele na iwanhu wa isi iyagwe kuwataza. Buga dijo dikala kubonde da Beti Lehobu. Wanhu wa kabila da Dani wadizenga kabili, wakala mumo.

²⁹ Wadikema buga dijo Dani, twaga da imuhenga wao yakalile imwana wa Izilaeli. Ako umwaka buga dijo dikemigwa Laishi.

³⁰ Wanhu wa kabila da Dani wakimiza acho ikinyago kikumugigwe shaba mbuli yao, na Yonatani mwanage Gelishomu, Gelishomu mwanage Musa, na ulelo wake wakala walava nhosa wa iwanhu wa kabila da Dani mbaka viwabokigwe isi ayo.

³¹ Avo kipindi chose ing'anda ya Imulungu viikalile ako Shilo, wanhu wa kabila da Dani wakita-mbikila ikinyago kikumugigwe shaba kiyatendile Mika.

19

Mulawi na mtumwa wake wa kitwanzi

¹ Kipindi vikukalile kuduhi mndewa mwiisi ya Izilaeli, kukala na mulawi imoja yakalile kamba mgeni mwiisi ya kuvigongo va Efulaimu. Munhu ayo kasola mtumwa wa kitwanzi yolawa Beselehemu mwiisi ya Yuda.

² Lakini mtwanzi ayo kamgevuzikila mulawi ayo, kamuleka kabwela ukae kwa tatake ako Beselehemu, kakala ako kwa miyezi mine.

³ Siku dimoja mkasano wake kamuwinza, kalonda walonge goya abaho yambweze ukae kumwake. Ayo imbigalo kachola hamoja na msang'hanaji wake na vihongwe wabili. Avo

mtwanzi ayo kamgala mng'anda kwa tatake, ayo itata mkwe viyamone kambokela kwa deng'ho.

⁴ Tata mkwe kamgoma yakale, na heyo kakala kwa siku ndatu, mulawi ayo na msang'hanaji wake wakala aho wang'wa na wawasa.

⁵ Siku ya ikane, walamuka ulukwili, waitanda kusegela, lakini ayo itata wa ayo imtwanzi kamulongela ayo imukwe, “Tanhu diya kidogo, abaho kochola.”

⁶ Avo wanhu awo iwabili tata mkwe na imbigalo waja ndiya na kung'wa hamoja. Abaho ayo itata mkwe kamulongela, “Chonde, uwase baha lelo na udeng'helele.”

⁷ Munhu ayo viyalondile kusegela, tata mkwe wake kamsusumiza yasigale, na heyo kasigala na kilo acho kawasa kabili.

⁸ Siku ya tano munhu ayo kalamuka ulukwili, kalonda kusegela. Lakini tata wa ayo imtwanzi kamulongela, “Tanhu uje, abaho ubete mbaka imisi kochola.” Avo wose wabili waja indiya hamoja.

⁹ Mulawi ayo na mtwanzi wake viwenuke wasegele na imsang'hanaji wao, tata mkwe kamulongela ayo Imulawi, “Imisi imala na zuwa dohonga, uwase baha na udeng'helele. Mayo imitondo kolamuka na kobwela ukae kumwako.”

¹⁰ Lakini munhu ayo kalema kuwasa kuko kilo acho. Avo kenuka kasegela kavika behi na buga da Yebusi, sambu dokemigwa Yelusalemu. Kakala hamoja na awo ivihongwe wake wabili na mtwanzi wake.

¹¹ Viwakalile behi kuvika buga da Yebusi, zuwa dikala dohonga, ayo imsang'hanaji kamulongela

imkulu wake, “Beta twingile kudibuga dino da Wayebusi tuwase mumo ikilo kino.”

¹² Imkulu wake kamwidika, “Hatwingila bule kudibuga da wanhu baki, awo haweli Waizilaeli. Tuchole mbaka Gibe.

¹³ Tuchole tukawase ako Gibe hebu ako Lama.”

¹⁴ Avo, wagendelela na mwanza mbaka zuwa diwahongela viwakalile behi kuvika Gibe dibuga da iwanhu wa kabila da Benjamini,

¹⁵ wengila kudibuga wawase mumo kilo acho. Viwengile kudibuga wachola kukala kulubuga lwa dibuga, lakini haduhu munhu yawalongele wakawase ukae kumwake.

¹⁶ Viwakalile aho mvele imoja kavika kalawa kumgunda. Mvele ayo kakala mwenekae wa isi ya kuvigongo va Efulaimu kakala ako Gibe kamba mgeni. Wenekae wa buga da Gibe wakala wanhu wa kabila da Benjamini.

¹⁷ Mvele ayo viyalolile kamona munhu ayo yakalile mmwanza aho kulubuga, kamuuza, “Kola kwahi na kochola kwahi?”

¹⁸ Munhu ayo kamwidika, “Tulawa Beselehemu mwiisi ya Yuda na tochola ako kuvigongo va Efulaimu kuko kunilawa. Ng'hala Beselehemu ya Yuda na sambu nobwela ukae, haduhu munhu hano yatubokele tukawase ukae kumwake.

¹⁹ Lakini siye tunayo misanze na ivinhu va kuja ivihongwe wetu. Vivija tunago magate na divai, avo vokuwa ndiya yangu niye na mtwanzi wangu na msang'hanaji wangu. Hatulonda kinhu chochose.”

²⁰ Mvele ayo kamulongela, “Mwize mkale mng'anda yangu nowagwaa kila kinhu kimulonda, lakini sikumu wase hano kulubuga.”

²¹ Avo kawagala ukae kumwake na kawagwaa ivihongwe ndiya. Wanhu awo wasunha magulu gao waja ndiya na kung'wa.

²² Viwakalile woja na kudeng'ha, wambigalo wayagwe wehile wa kudibuga dijo weza waizunguluka ing'anda na wagong'onda ulwivi. Wamulongela imvele mwene ng'anda, “Mulave kunze ayo imbigalo yengile mng'anda tumuwase.”

²³ Lakini ayo imvele mwene ng'anda kalawa kunze, kawalongela, “Aka iwandugu zangu, chonde, sikumtende kinhu kamba acho kihile. Ayuno mgeni wangu, avo sikumtende avo.

²⁴ Kabaha mwanangu mwali, na vivija kabaha mtwanzi wa mgeni wangu. Nowalavila hewo kunze, muwasole muwatendele kamba vimulonda, lakini munhu ayo mulekeni sikumtende kinhu kamba acho kigela kinyala.”

²⁵ Lakini awo iwambigalo hawamtegeleze. Avo ayo imulawi kamsola mtwanzi ayo kamulava kunze. Hewo wamsola wamtenda vihile kilo kigima mbaka imitondo. Imitondo wamuleka yasegele.

²⁶ Imitondo, ayo imtwanzi keza mbaka haulwivi lwa ing'anda iyakalile mkulu wake, kagwa hasi na kakala aho kulwivi mbaka zuwa vidilawile.

²⁷ Imkulu wa ayo imtwanzi viyalamuke imitondo, kavugula ulwivi lwa ing'anda, kalawa kunze yagendelele na mwanza. Baho kamona ayo imtwanzi wake kawasa hasi haulwivi, akuno makono gake gagogeza ikizingiti cha umulango.

²⁸ Kamulongela, “Winuke tuchole.” Lakini heyo hedike mbuli. Kamsola, kamkweza kuna ikihongwe wake na kamgala mbaka ukae kumwake.

²⁹ Viyavikile ukae kumwake kasola mwele na kamkanha kanha maunde longo na mabili. Abaho kagagala maunde gago mwiisi yose ya Izilaeli.

³⁰ Iwanhu wose wagonile gago walonga, “Mbuli kamba ino hainakoneka kulawa siku dija Waizilaeli viwasegele mwiisi ya Misili mbaka lelo. Tugelegeze, tuilonge mbuli ino na tulamule.”

20

Waizilaeli oitanda kwa ng'hondo

¹ Abaho iwanhu wose wa Izilaeli wasegela kulawa Dani mbaka Beelisheba, hamoja na iwanhu wa isi ya Gileadi, waiting'hana ako Misipa, kuu-longozi wa Mndewa Imulungu.

² Vilongozi wose wa iwanhu wa makabila gose ga Izilaeli weza kumting'hano awo wa iwanhu wa Imulungu, wakalizi oghenda kwa magulu wakala laki nne kuno wapapa migoha.

³ Avo iwanhu wa kabila da Benjamini wahulika kamba Waizilaeli wayagwe wachola ako Misipa.

Avo Waizilaeli wamuuza ayo imbigalo imulawi, “Tulongele, gano gehile gatendigwa vilihi?”

⁴ Ayo imulawi, imbigalo wa ayo imtwanzi yakomigwe kawedika, “Niye na mtwanzi wangu tuvika kudibuga da Gibeaa, buga da iwanhu wa kabila da Benjamini ili tuwase kuko ikilo.

⁵ Lakini wanhu wa buga da Gibeaa weza ikilo, waizunguluka ing'anda inikalile niwasile. Walonda kunikoma, wamuwasa kwa nguvu mtwanzi wangu mbaka kafa.

⁶ Niye nilosa mtufi wake, nimkanha kanha maunde na kugagala kwa makabila gose ga

Izilaeli, kwavija watenda mbuli igevuza na ihile mwiisi ya Izilaeli.

⁷ Avo, mweye iwanhu wa Izilaeli, muilonge mbuli ayo na mulonge va kutenda.”

⁸ Wanhu wose hamoja, wema na kulonga, “Haduhu munhu yoyose hagati yetu yonda yabwele kukibanda chake hebu ukae kumwake.

⁹ Vino avo vonda tutende mbuli ya Gibe. Tobwanha simbi ili tujuwe nani yonda yasonge kuwavamila.

¹⁰ Tosagula wanhu longo mna iwanhu gana kulawa makabila gose ga Izilaeli, wanhu gana mna iwanhu elufu, na wanhu elufu mna iwanhu elufu kumi. Wanhu awo okuwa na sang'hano ya kuwagalila ndiya wayao onda wadivamile dibuga da Gibe mwiisi ya Benjamini, mbuli ya ago gehile gawatendile mwiisi ya Izilaeli.”

¹¹ Avo wambigalo wose wa Izilaeli waiting'hana, wailumba waditowe buga da Gibe.

¹² Avo iwanhu wa makabila ga Izilaeli watuma wasenga kila hanhu kwa kabila da Benjamini, walonga, “Mbuli gani ino ihile itendigwe hagati yenu?

¹³ Avo muwalave iwanhu awo wehile weli ako Gibe ili tuwakome na tusegege gehile mwiisi ya Izilaeli.” Lakini iwanhu wa kabila da Benjamini walema kuwategeleza iwandugu zao, awo Waizilaeli wayao.

¹⁴ Avo, iwanhu wa kabila da Benjamini waiting'hana ako Gibe kulawa kila buga, ili waitowe na iwanhu wa Izilaeli.

¹⁵ Wanhu wa kabila da Benjamini wawakema kulawa mmabuga gao wambigalo odaha kuitowa

elufu ishilini na sita, na iwanhu wa buga da Gibe a wawakema wanhu wasaguligwe magana saba.

¹⁶ Mna iwanhu awo wasaguligwe kukala na wanhu magana saba waitowaga kwa makono ga kumoso, kila munhu kadaha kupigisa dibwe kwa ng'humbewe na kutowa luvili na hahonya bule.

¹⁷ Waizilaeli wayagwe vivija wawakema wambigalo magalu odaha kuitowa kwa migoha laki nne.

Ng'hondo na iwanhu wa kabila da Benjamini

¹⁸ Waizilaeli wachola ako Beseli wamuuza Imulungu, “Kabila gani donda dilongole kuchola kuitowa na iwanhu wa kabila da Benjamini?” Mndewa Imulungu kalonga, “Kabila da Yuda disonge kuchola.”

¹⁹ Avo, Waizilaeli wachola imitondo, weka ng'hambi yao behi na buga da Gibe a.

²⁰ Iwanhu wa Izilaeli wachola kuitowa na iwanhu wa kabila da Benjamini na wakala mna imisafa ya ng'hondo ako Gibe a.

²¹ Wanhu wa kabila da Benjamini walawa kudibuga da Gibe a waitowa na Waizilaeli, siku ayo wawakoma wanhu wa Izilaeli elufu ishilini na mbili.

²² Lakini Waizilaeli waigangamiza, waitanda kabili hanhu aho hawaitowile aho haichanduso.

²³ Avo, Waizilaeli wachola, wamulilila Mndewa Imulungu mbaka ichungulo. Abaho wamuuza Mndewa Imulungu, “Avo tuchole kabili tukaitowe na ndugu zetu, wanhu wa kabila da Benjamini?” Mndewa Imulungu kawedika, “Choleni mkaitowe na hewo.”

²⁴ Avo, siku ya kabili Waizilaeli wachola kuitowa na wanhu wa kabila da Benjamini.

²⁵ Siku ayo ya kabili wanhu wa kabila da Benjamini walawa Gibe a na wawavamila Waizilaeli, wawakoma Waizilaeli elufu kumi na nane, awo wose wakomigwe wakala odaha kuitowa kuna ing'hondo.

²⁶ Wambigalo wose wa Izilaeli wachola ako Beseli. Wakala ako kuulongozi wa Mndewa Imulungu akuno opula na kufunga kuja mbaka ichungulo, na wamulavila Mndewa Imulungu nhosa za kusoma moto na nhosa za kugala kuilumba.

²⁷ Waizilaeli wampula Mndewa Imulungu yawalongele watende choni. Kipindi aho sanduku da lagano da Mndewa Imulungu dikala ako Beseli.

²⁸ Finehasi mwanage Eleazali, Eleazali mwanage Haluni, ayo kakala yosang'hana kuulongozi wa disanduku. Waizilaeli wamuuza Mndewa Imulungu, "Vino tuchole kabili tukaitowe na ndugu zetu, iwanhu wa kabila da Benjamini hebu sikutuchole?" Mndewa Imulungu kalonga, "Choleni, mayo nowagela mmakono genu."

²⁹ Avo, Waizilaeli weka wanhu waifise kuzunguluka buga da Gibe a.

³⁰ Waizilaeli wachola kuitowa na wanhu wa kabila da Benjamini kудisiku da kadatu. Waipanga wadivamile buga da Gibe a kamba viwatendile aho haichanduso.

³¹ Abaho iwanhu wa kabila da Benjamini viwakalile oitowa na Waizilaeli, wachola kunze ya dibuga jao. Wawakoma Waizilaeli wayagwe viwakalile mnzila ya kuchola mabuga ga Beseli na

Gibea, mbaka kuluwala. Wawakoma Waizilaeli kamba malongo madatu.

³² Wanhu wa Benjamini walonga, “Tuwatowa kamba vitutendaga.” Lakini iwanhu wa Izilaeli walonga, “Beta tukimbile tuwakwege kutali na dibuga mbaka mzinzila.”

³³ Avo wanhu wose wa Izilaeli walawa kulawa kila hanhu wachola kukala kabili ako Baali Tamali, na waja waifisile walawa hanhu aho hawakalile mwambu wa kudihongela zuwa wa Gibea.

³⁴ Wambigalo elufu kumi odaha kuitowa kwa ng'hondo kulawa makabila gose ga Izilaeli wavika aho kuulongozi wa buga da Gibea. Ing'hondo ya siku ayo ikala ng'hulu. Lakini wanhu wa Benjamini hawajuwile kamba wakala mmabehi kubanangigwa.

³⁵ Mndewa Imulungu kawatenda iwanhu wa Benjamini wahumwe mgameso ga Waizilaeli. Avo siku ayo iwanhu wa Izilaeli wawakoma wanhu wa Benjamini elufu ishilini na tano na gana dimoja. Wanhu awo wacomigwe wakala wambigalo oitowa kwa migoha.

³⁶ Avo wanhu wa kabila da Benjamini wona kamba wahumwa.

Waizilaeli wabwela kukisogo waitenda kamba vija owakimbila iwanhu wa kabila da Benjamini, kwavija wajuwa kuna wayao waifisa behi ya dibuga da Gibea.

³⁷ Iwanhu waifisile walopola wadivamila dibuga da Gibea na wawakoma kwa mapanga wanhu wose.

³⁸ Waitogolela na wanhu waja wayagwe

wa Izilaeli kwa kilaguso kino, kamba iwanhu wakalile waifisile watende yosi difililike uchanha kulawa kudibuga,

³⁹ avo iwanhu wa Izilaeli waitendile okimbila wahinduke na wadivamile dibuga. Kipindi acho wanhu wa kabila da Benjamini wakala wawakomile kamba wanhu malongo madatu wa Izilaeli, avo wailongela, “Tuwatowa kamba aho haichanduso.”

⁴⁰ Lakini dija diyosi vijoneke dofililika kulawa kudibuga, wanhu wa kabila da Benjamini viwalolile kukisogo chao, wakanganya kona buga jao dokwaka moto.

⁴¹ Avo Waizilaeli wahinduka, na wanhu wa kabila da Benjamini wakala na bwembwe kwavija wona kamba olonda kukomigwa.

⁴² Avo wahinduka wawakimbila Waizilaeli wachola kuluwala, lakini ng'hondo iwavikila, na Waizilaeli walawile kudibuga wawatowa na wawakoma.

⁴³ Waizilaeli wawazunguluka wanhu wa kabila da Benjamini, wawakweleleza kulawa Noha mbaka mwambu wa kudilawila zuwa wa buga da Gibe na wawakoma wanhu wengi.

⁴⁴ Siku ayo wanhu elufu kumi na nane wa kabila da Benjamini, wose wakala wanhu odaha kuitowa goya, wacomigwa.

⁴⁵ Wanhu wayagwe wa kabila da Benjamini wahinduka, wakimbila wachola kuluwala mbaka kudibwe da Limoni. Wanhu wayagwe kamba elufu tano wacomigwa mna inzila viwakalile okimbila. Waizilaeli wagendelela kuwawinga wanhu wa kabila da Benjamini mbaka kudibuga da Gidomu wawakoma wanhu elufu mbili.

⁴⁶ Iwanhu wose wa kabila da Benjamini wakomigwe siku ayo wakala elufu ishilini na tano iwambigalo odaha kuitowa kwa migoha.

⁴⁷ Lakini wambigalo magana sita wa kabila da Benjamini wakimbila mbaka kuluwala mbaka kudibwe da Limoni, wakala kuko kwa kipindi cha miyezi mine.

⁴⁸ Waizilaeli wahinduka wabwela kabili kwa wanhu wa kabila da Benjamini wakalile kudibuga, wawakoma wanhu wose na wanyama. Vivija wagasoma moto mabuga gose gakalile kuko.

21

Watwanzi mbuli ya iwanhu wa kabila da Benjamini

¹ Avo iwanhu wa Izilaeli wakala waiduwile ako Misipa, “Haduhu munhu vitwili yonda yamulave mndele wake, yasoligwe na wanhu wa kabila da Benjamini.”

² Avo, iwanhu wachola ako Beseli wakala kuko kuulongozi wa Imulungu mbaka ichungulo, waguta na kulila kwa usungu.

³ Walonga, “Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli, habali kinhu kino kilawila mwiisi ya Izilaeli? Lelo tukungukilwa na kabila dimoja mwiisi ya Izilaeli.”

⁴ Imitondo yake wanhu walamuka ulukwili, wazenga upango wa nhosa, walava nhosa za kusomigwa moto na nhosa za kugala kuilumba.

⁵ Abaho iwanhu wa Izilaeli waiuza, “Vino iwanhu gani mna gamakabila ga Izilaeli hawacholile bule kumting’hano wa Mndewa Imulungu?” Kwavija wakala waiduwile ng’hani kamba munhu yoyose hacholile bule kuulongozi wa Mndewa Imulungu ako Misipa yakomigwe.

⁶ Lakini iwanhu wa Izilaeli wawonela bazi ndugu zao iwanhu wa kabila da Benjamini, walonga, “Lelo kabila dimoja mna iwanhu wa Izilaeli dipotela.

⁷ Avo tutende choni ili tuwagwee watwanzi, awo iwambigalo wa kabila da Benjamini wasigale? Kwavija tuiduwila kwa twaga da Mndewa Imulungu kamba hatuwagwaa wandle zetu, wasoligwe na hewo!”

⁸ Walonda kuuwa kamba kukala na wanhu mna gamakabila ga Izilaeli hawacholile kumting’hano wa Mndewa Imulungu ako Misipa. Avo, wajuwa kamba haduhu munhu yoyose kulawa Yabeshi Gileadi yezile kumting’hano awo.

⁹ Kwavija iwanhu viwapetigwe kukala kuduhi munhu yoyose yalawile Yabeshi Gileadi.

¹⁰ Avo umting’hano wose watuma wanhu elufu kumi na mbili wadahile kuitowa goya, wawalagiza, “Choleni mkawakome kwa mapanga iwanhu wose okala ako Yabeshi Gileadi, vivija wakomeni iwatwanzi na iwana.

¹¹ Wakomeni iwambigalo wose na iwatwanzi wose wawasigwe na wambigalo.”

¹² Avo wawona wali magana mane wakalile ako Yabeshi Gileadi, wang’hali kuwasigwa na wambigalo, wawasola wawagala mwiing’hambi ako Shilo mwiisi ya Kanaani ako kuwakalile.

¹³ Abaho umting'hano wose watuma usenga kwa iwanhu wa kabila da Benjamini wakalile mdibwe da Limoni, wawalongela waleke kuitowa.

¹⁴ Awo iwanhu wa kabila da Benjamini wabwela, wagweleligwa awo iwali walawile Yabeshi Gileadi awo iwalekigwe kukomigwa, lakini awo iwali hawawenele bule iwambigalo wose.

¹⁵ Wanhu wa Izilaeli wawonela bazi wanhu wa kabila da Benjamini, kwavija Mndewa Imulungu keka mwayu mna gamakabila ago ga Izilaeli.

¹⁶ Abaho iwavele wa umting'hano waiuza, "Lelo tutende choni ili tuwagwelele watwanzi, awo iwambigalo wasigale? Kwavija watwanzi wose wa kabila da Benjamini wakomigwa."

¹⁷ Wailongela, "Iwambigalo wa kabila da Benjamini wasigale wagweleligwe watwanzi, ili kabila dimoja da Izilaeli sikudipotele.

¹⁸ Lakini hatudaha bule kuwaleka iwandele zetu wasoligwe na hewo, kwavija tuiduwila kamba yaduwiligwe munhu yoyose yonda yamulave mndeke wake yasoligwe na iwanhu wa kabila da Benjamini."

¹⁹ Avo walonga, "Nyimwilinyimwili ya Mndewa Imulungu yammabehe, itendekaga kila mwaka ako Shilo, dibuga dili kasikazini ya Beseli, kuna inzila ing'hulu ilawa Beseli kuchola Shekemu, kusini mwa buga da Lebona."

²⁰ Avo wawalagiza iwambigalo wa kabila da Benjamini onlonga, "Muchole mkaifise kumigunda ya mizabibu.

²¹ Mkale meso. Iwandele wa Shilo wahalawa kunze kucheza, mweye mulawe kumizabibu na

kila munhu yasole mndele imoja yawe mwehe wake. Abaho mbwele mwiisi ya Benjamini.

²² Kamba tata zao hebu iwalumbu waheza kutuza towalongela, 'Siye towapula muwonele bazi wanhu wa Benjamini na muwaleke wawasole awo iwandele, kwavija hatuwagwelele watwanzi ako kuna ing'hondo ya Yabeshi Gileadi. Vivija siyo mweye muwagwelele iwandele zenu, awo hamutagusigwa bule.' "

²³ Avo, awo iwambigalo wa kabila da Benjamini watenda vivo, wasola wehe zao kamba viwakalile kulawa ako kuwakalile ocheza. Abaho wabwela mwiisi yao, wazenga kabili mabuga gao wakala mumo.

²⁴ Kipindi acho iwanhu awo wa Izilaeli wasegela, kila munhu kabwela isi ya kabila jake kuna iwanhu wa lukolo lwake, kila munhu kakala hanhu hayagweleligwe.

²⁵ Kipindi acho kukala haduhu mndewa mwiisi ya Izilaeli. Kila munhu kasang'hana gaja gamno-geze heyoy.

Biblia Kikutu **The New Testament in Kutu**

copyright © 2014 Pioneer Bible Translators

Language: Kutu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

The New Testament in Kutu

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact www.pioneerbible.org.

NT: © 2014 Pioneer Bible Translators and The Word for the World; OT: © 2019 Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 6 May 2025

b3548da5-0b1c-5f8f-89e7-2d3bc2f58102